

III.

PLNĚNÍ ÚKOLŮ REPUBLIKOVÉHO VÝBORU PRO PREVENCI KRIMINALITY A RESORTŮ V NĚM ZASTOUPENÝCH ZA ROK 2011

I. REPUBLIKOVÝ VÝBOR PRO PREVENCI KRIMINALITY

Preventivní politika zahrnuje opatření zejména nerepresivní povahy směřující k předcházení trestné činnosti a k minimalizaci rizik a následků s kriminalitou souvisejících. Cílem preventivní politiky je snižování míry a závažnosti trestné činnosti a zvyšování pocitu bezpečí občanů.

Odpovědnost za vytváření koncepce a koordinaci preventivní politiky má meziresortní orgán Republikový výbor pro prevenci kriminality (dále jen „Republikový výbor“). Jeho úloha je především iniciační, koordinační a informační a nese gesci za zpracování materiálů pro jednání vlády České republiky z oblasti prevence kriminality. Rozhoduje také o přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu na programy a projekty vytvářené v rámci vládou schválené Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 (dále jen „Strategie“).

Priority Republikového výboru směřovaly v roce 2011 k rozvoji systému prevence kriminality na místní úrovni, zejména na krajské a městské úrovni (ve spolupráci s krajskými úřady koordinovaly aktivity v oblasti prevence na úrovni územní veřejné správy a samosprávy a připravovaly potřebné metodické a informační materiály). Dalšími prioritami byly dotváření a zkvalitňování meziresortního systému péče o ohrožené děti, prevence kriminality dětí a mládeže, prevence kriminality v sociálně vyloučených komunitách, pomoc obětem trestné činnosti, podpora a metodické vedení specifických republikových projektů, které jsou z celostátního bezpečnostního hlediska považovány za závažné a jejichž řešení není na místní nebo regionální úrovni možné. Důraz byl kladen na zdokonalování metodické činnosti, vyhodnocování programů a projektů a na profesní vzdělávání pracovníků zabývajících se oblastí prevence kriminality.

Na pravidelných jednáních Republikového výboru byly projednávány materiály do vlády a koncepční materiály jednotlivých resortů, návrhy legislativních opatření, věcné problémy související s kriminalitou a návrhy na preventivní opatření, výsledky řešených výzkumných úkolů, metodické pokyny jednotlivých resortů, včetně informací o jejich dotačních politikách. Republikový výbor také schvaloval dotace vyčleněné na rozvoj systému prevence kriminality v České republice, které zajišťuje Ministerstvo vnitra. V roce 2011 se Republikový výbor sešel celkem osmkrát. (*Přehled projednávaných materiálů a témat – viz příloha č. 1*).

1. V roce 2011 byly vládě ČR předloženy k projednání a informaci následující materiály:

- **Národní architektura Systému včasné intervence.** Vláda schválila svým usnesením č. 119 ze dne 17. března 2011 plošné nasazení projektu jako součásti Transformace a sjednocení systému péče o ohrožené děti. Odpovědnost za splnění usnesení vlády nesou ministři práce a sociálních věcí a vnitra.
- **Informace o plnění opatření pro zavedení interdisciplinárních týmů spojujících zdravotní, sociální a policejní pomoc při odhalování a stíhání případů domácího násilí za rok 2010.** Vláda vzala informaci na vědomí dne 6. dubna 2011.
- **Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015.** Vláda schválila svým usnesením č. 925 ze dne 14. prosince 2011. Odpovědnost za plnění úkolů vyplývajících z usnesení nese ministr vnitra jako předseda Republikového výboru prevence kriminality a ministři, jejichž resorty jsou zastoupené v Republikovém výboru.

2. V roce 2011 pokračovala realizace **Programu prevence kriminality na místní úrovni v krajích, městech a obcích**, na který od roku 1996 vyčleňuje vláda finanční prostředky.

Hlavními cíli krajských a městských programů prevence kriminality jsou posílení pocitu bezpečí občanů, eliminace kriminálně rizikových jevů, ochrana lokálních komunit před kriminalitou, posílení kooperace všech institucí, které na krajské a městské úrovni v oblasti prevence působí, a integrace Policie ČR do preventivních aktivit.

K podání žádosti o dotaci na realizaci programu vyzvalo Ministerstvo vnitra 14 krajů a 45 měst (s počtem obyvatel nad 25 tisíc obyvatel) zařazených do městské úrovně. Na základě analýzy trestné činnosti a doporučení krajských ředitelství Policie ČR vyzvaly kraje k realizaci programu také obce na svém území s počtem obyvatel menším než 25 tisíc. Celkem předložilo programy a projekty 14 krajů a 125 obcí (krajská úroveň) a 37 velkých měst (městská úroveň). **Republikový výbor v roce 2011 schválil dotace v celkové výši 45 413 255 Kč na 322 projektů krajů, měst a obcí.** (Podrobněji viz. II. MV, bod 3, str. 11).

Hodnocení efektivity krajských a městských programů se opírá o analýzy závěrečných zpráv podpořených projektů a hodnocení Programů jako celku a o každoroční analýzy vývoje trestné činnosti a dalších kriminálně rizikových jevů. **Ze statistik trestné činnosti zpracovávaných Policií ČR vyplývá**, že realizace preventivních aktivit ve většině měst a obcí přispívá ke stabilizaci trestné činnosti.

V prvním pololetí roku 2011 byla provedena **kvalitativní výzkumná sonda** mezi manažery prevence kriminality krajů a měst s cílem vyhodnotit silná a slabá místa aplikace strategie. Ze 45 městských a 14 krajských manažerů prevence kriminality odpovědělo na položené otázky 39 manažerů, což činí vzorek 66 % z možných respondentů.

Z jejich hodnocení i ze zkušeností Ministerstva vnitra lze označit za pozitiva zejména to, že **kraje i města vyčleňují samostatný rozpočet** na oblast prevence kriminality a dochází ke **spolupráci a zapojování širokého spektra subjektů** do přípravy a realizace preventivních programů; cílené a plánované aktivity z oblasti prevence kriminality **pozitivně přispívají ke zvyšování pocitu bezpečí občanů v krajích a městech**.

Za negativa lze označit zejména to, že úplná decentralizace a posilování kompetencí krajů a obcí vede k **oslabení nebo nedodržování priorit prevence kriminality nastavených vládou ČR**, a dále **nedostatečné sdílení příkladů dobré praxe** (osvědčených projektů) v rámci ČR.

3. Pokračovala realizace a podpora **specifických meziresortních projektů**:

3.1 Meziresortní projekt Systém včasné intervence (dále jen „SVI“) je zaměřen na zlepšení spolupráce institucí, do jejichž působnosti spadá péče o ohrožené děti v nejrannějších stádiích sociálně patologického vývoje dítěte, kriminality, ale i případy týrání, zanedbávání a zneužívání dětí.

Cílem SVI je prevence rizika kriminálního vývoje dětí a mladistvých nebo jeho pokračování, ochrana dětí před trestnou činností, před týráním, zneužíváním a zanedbáváním včetně humanizace a debyrokratizace práce s dětským klientem a rodinou. Vláda svým usnesením č. 191/2011 schválila plošné nasazení Národního projektu SVI jako součásti Transformace a sjednocení systému péče o ohrožené děti. Realizací pověřila ministra práce a sociálních věcí ve spolupráci s ministrem vnitra (podrobněji viz II. MV, bod 3.1, str.5).

3.2 Pokračoval celostátní meziresortní **Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi**¹ určený obětem trestného činu obchodování s lidmi zejména za účelem sexuálního a pracovního vykořisťování. Obětem se nabízí právní, sociální a zdravotní pomoc, ubytování a důstojný návrat do země původu. Kromě humanitárního aspektu je cílem programu

¹ Program je pokračováním pilotního projektu Úřadu pro drogy a kriminalitu OSN „Model podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování“ z roku 2003.

i získávání relevantních informací o kriminálním prostředí, které mohou vést k odhalení, potrestání a odsouzení pachatelů této trestné činnosti.

Program je realizován prostřednictvím národního referenčního mechanismu, do něhož jsou zapojeny resorty vnitra, práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy a zahraničí a další státní, mezivládní a nestátní neziskové organizace. Ministerstvo vnitra jako gestor programu odpovídá nejen za koordinaci tohoto programu, ale rovněž za preventivní aktivity v dané problematice. Fungování programu na národní úrovni zajišťuje odbor prevence kriminality MV, který je sekretariátem národního koordinátora. K zabezpečení fungování programu se zpravidla jednou za dva měsíce schází *koordináční skupina* složená ze zástupců spolupracujících institucí a organizací. (*Podrobněji – viz II. MV, bod 3.2, str.7*).

3.3 Prevence domácího násilí

Jednotlivé kroky resortů v oblasti prevence domácího násilí a témata programů zajišťuje Meziresortní monitorovací skupina² (dále jen „MMS“), jejímž gestorem je Ministerstvo vnitra (odbor prevence kriminality). Členy skupiny jsou zástupci Ministerstva vnitra, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva spravedlnosti, Policie ČR a zástupci nevládního sektoru (Bílý kruh bezpečí a Koordona). Skupina se během roku 2011 věnovala zejména terapeutickým programům pro násilné osoby, proškolení Policie ČR, multidisciplinární spolupráci atd.

Ministerstvo vnitra připravilo ve spolupráci se členy MMS vládní materiál „**Informace o plnění opatření pro zavedení interdisciplinárních týmů spojujících zdravotní, sociální a policejní pomoc při odhalování a stíhání případů domácího násilí za rok 2010**“ který byl vládě ČR předložen v březnu 2011. Vláda vzala materiál na vědomí dne 6. 4. 2011.

3.4 Evropský komunitární program DAPHNE

Republikový výbor, konkrétně Ministerstvo vnitra, vede rovněž agendu spojenou s komunitárním programem EU DAPHNE. Jedná se obecně o program zaměřený na prevenci všech forem násilí a podporu obětí a rizikových skupin (dětí, mládeže a žen). Za účelem osvěty se zástupkyně Ministerstva vnitra pravidelně zúčastňuje veletrhů komunitárních programů v regionech ČR a seznamuje odbornou i širší veřejnost s programem DAPHNE. Odbor prevence kriminality MV je kontaktním místem pro zprostředkování informací (aktuálně běží Daphne III pro léta 2007-2013). Na rok 2010 - 2011 byly vyhlášeny tři typy projektů: specifické nadnárodní projekty, podpora aktivit nevládních i dalších organizací a vlastní iniciativy Evropské komise. Více na webu MV (Bezpečnost a prevence) a www.ec.europa.eu/justice.

3.5 Evropský komunitární program Safer Internet

Ministerstvo vnitra plní na národní úrovni roli gestora komunitárního programu Evropské komise Safer Internet (Bezpečnější internet)³, jehož cílem je podpořit bezpečné využívání internetu (zejména dětmi a menšinami), boj proti nedovolenému, nechtěnému a škodlivému obsahu a zvyšování všeobecného povědomí v této oblasti mezi dětmi, rodiči, učiteli a sociálními pracovníky jako koncovými uživateli. Zástupci Ministerstva vnitra jsou členy Řídícího výboru programu Safer Internet, plní roli národního kontaktního bodu s cílem podpořit využívání tohoto programu ze strany českých subjektů. V rámci programu jsou podporovány tematické sítě zejména nestátních neziskových organizací zaměřených na ochranu dětí či průzkumy týkající se chování dětí a dospívající mládeže na internetu či vytváření znalostních databází.

² Zřízena při MV na základě usnesení vlády č. 794 ze dne 25. srpna 2004.

³ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1351/2008/ES ze dne 16. prosince 2008 o zavedení víceletého programu Společenství pro ochranu dětí využívajících internet a jiné komunikační technologie.

Díky programu Safer Internet je v České republice financován provoz Národního centra bezpečnějšího internetu a dále fungování tzv. helpline, které poskytují dětem a dospívající mládeži první pomoc formou psychologické a sociální asistence při práci s internetem či horké linky sloužící k oznámení nelegálního obsahu na internetu.

4. V souvislosti s přípravou, realizací a hodnocením krajských a městských programů prevence kriminality, realizací specifických projektů realizovaných resortem vnitra a dalšími členy Republikového výboru byl kladen důraz na **zdokonalování analytické, koncepční a metodické činnosti**. Jednalo se především o přípravu metodik a zdokonalování postupů v dotačních řízeních jednotlivých resortů, přípravu standardů a certifikací realizovaných programů a jejich evaluaci. Byla podporována vědecko-výzkumná činnost v oblasti kriminálně rizikových jevů a prevence kriminality. Republikový výbor byl průběžně seznamován s výsledky výzkumných úkolů Institutu pro kriminologii a sociální prevenci týkajících se role stávajících preventivních opatření a stávajícího právního rámce v předcházení kriminalitě, resp. recidivě kriminálního chování u dětí a mladistvých, probačních programů pro mladistvé nebo problematiky vyhodnocování trendů vývoje kriminality.

5. Pokračovalo **vzdělávání v oblasti sociální prevence a prevence kriminality**, především pro pracovníky státní správy a samosprávy. Ministerstvo vnitra věnovalo pozornost krajským manažerům prevence kriminality a uspořádalo pracovní setkání k vyhodnocení a přípravě krajských a městských programů prevence kriminality, k vyhodnocení úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 a také několik odborných seminářů. Pokračovalo vzdělávání k jednotlivým oblastem prevence kriminality pro pracovníky Policie ČR a strážníky obecní policie. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy realizovalo pro krajské školské koordinátory pravidelná setkání v rámci Výboru krajských školských koordinátorů prevence a přednášky o aktuálních jevech rizikového chování. V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků organizovalo MŠMT pro kraje pracovní semináře. Na Ministerstvu práce a sociálních věcí probíhaly konzultační dny s pracovníky krajských úřadů, kteří se zabývají plánováním sociálních služeb, 4 setkání s krajskými metodiky sociální prevence a pracovní dny k transformaci systému péče o ohrožené děti. Průběžné vzdělávání probíhalo také v rámci přípravy pracovníků Probační a mediační služby ČR na implementaci hodnotícího nástroje SARPO do odborné praxe, vzdělávací akce zaměřené na rozvoj dovedností probačních pracovníků nebo proškolení 62 specialistů na práci s mládeží. V rámci Ministerstva obrany pokračovaly pravidelné kurzy k prevenci sociálně nežádoucích jevů pro vojáky z povolání a občanské zaměstnance resortu obrany, zaměřené na prevenci korupčního jednání, prevenci projevů extremismu a zneužívání návykových látek.

6. Republikový výbor, který odpovídá za **efektivitu vynakládání finančních prostředků ze státního rozpočtu na strategii prevence kriminality, se v roce 2011** podílel na výkonu předběžné veřejnoprávní kontroly, která spočívá zejména v posouzení a schválení předložených projektů programu prevence kriminality. Projekty hodnotí z hlediska dodržení priorit, kvality a přiměřenosti požadované dotace Komise pro výběr projektů. Při posuzování vychází z ročního hodnocení efektivity programů a opírá se o obsahové analýzy závěrečných zpráv realizace projektů. Republikový výbor na doporučení komise projekty a navrhovanou výši finančních prostředků schvaluje.

7. Mezinárodní spolupráce v oblasti prevence kriminality

V rámci plnění úkolů vyplývajících z účasti České republiky v mezinárodních organizacích v oblasti prevence kriminality odpovídá Republikový výbor, resp. Ministerstvo vnitra za zastoupení České republiky v Komisi OSN pro prevenci a trestní justici, v Evropské síti prevence kriminality Evropské unie, účastní se při práci Expertní skupiny pro

obchodování s lidmi Evropské unie a odpovídá za rozvoj bilaterální spolupráce. (Podrobněji viz II. MV, bod 7, str. 15).

II. MINISTERSTVO VNITRA

1. V roce 2011 zpracovalo Ministerstvo vnitra ve spolupráci s věcně příslušnými resorty tři materiály, které byly předloženy vládě ČR ke schválení nebo pro informaci. Před předložením vládě projednal a schválil materiály Republikový výbor. Jednalo se o Národní architekturu Systému včasné intervence, Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015 a Informaci o plnění opatření pro zavedení interdisciplinárních týmů spojujících zdravotní, sociální a policejní pomoc při odhalování a stíhání případů domácího násilí za rok 2010 (viz I. bod 1, str. 1).

2. Ministerstvo vnitra v roce 2011 **podporovalo a metodicky vedlo následující specifické projekty prevence kriminality:**

2.1 Systém včasné intervence

Projekt je zaměřen na zlepšení spolupráce institucí, do jejichž působnosti spadá péče o ohrožené děti v nejrannějších stádiích sociálně patologického vývoje dítěte, kriminality, ale i případy týrání, zanedbávání a zneužívání dětí. Cílem je rychlá výměna informací o problémovém dítěti v pozici pachatele, svědka nebo oběti trestné činnosti, rychlá náprava neuspokojivého stavu (opatření) a cílená a konkrétní preventivní opatření.

Projekt je úspěšně pilotně realizován ve 36 městech ČR a v roce 2011 bylo v rámci dotačního systému pro realizaci městských programů prevence kriminality podpořeno ve 13 městech 15 projektů částkou 3 207 000 Kč (především na služby, které jsou určeny na práci s dětmi a jejich rodinami v rámci sociálně nápravných programů a také na zkvalitnění informačního systému).

Ministerstvo vnitra, respektive odbor prevence kriminality, a Policejní prezidium ČR ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí připravilo pro rok 2011 efektivní mechanismus automatizovaného zasílání informací o ohrožených a rizikových dětech z útvarů Policie ČR orgánům sociálně-právní ochrany dětí, a to prostřednictvím datových schránek.

Během roku 2011 probíhala jednání zástupců odboru prevence kriminality se zástupci Ministerstva práce a sociálních věcí, při nichž byl dohodnut další postup při realizaci **Národního projektu SVI**. V prosinci bylo zahájeno sestavování realizačního týmu, který bude prakticky vykonávat úkoly spojené s úspěšnou realizací projektu. Odbor prevence kriminality připravil v prosinci 2011 návrh na zajištění financování informační části Národního projektu SVI.

2.2 Prevence kriminality v prostředí sociálně vyloučených lokalit

Specifickým programem zvyšujícím bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, působícím preventivně proti extremismu a motivujícím občany k řešení svých problémů, je **Program prevence kriminality a extremismu – Úsvit** (dále jen „Program Úsvit“). **V roce 2011 bylo podpořeno celkem 52 projektů Programu Úsvit částkou 11 373 000 Kč.**

V rámci krajských a městských programů bylo v březnu 2011 podpořeno 16 projektů částkou 4 191 000 Kč.

V červenci 2011 rozhodl ministr vnitra o vyhlášení Programu – Úsvit na zbývající část roku. Odbor prevence kriminality vyzval Krajské úřady a Krajská ředitelství Policie ČR, aby vytypovaly riziková města a obce k realizaci programu. Samosprávy doporučených měst a obcí byly následně osloveny s nabídkou možnosti zpracovat Program Úsvit a požádat o státní účelovou dotaci na jeho podporu. Koncem srpna posuzovala odborná komise

Programy Úsvit dvaceti dvou měst a obcí (celkem 41 projektů). Podpořeno bylo 32 projektů částkou 5 977 000 Kč.

V září 2011 pokračoval Program Úsvit v problémových obcích Šluknovského výběžku s přesahem do Libereckého kraje. Pracovníci odboru prevence kriminality individuálně konzultovali se samosprávami podobu preventivních opatření a jejich reálné nasazení do konce roku 2011. V říjnu 2011 byly podpořeny další 4 projekty částkou 1 205 000 Kč ve třech problémových obcích.

Podpořené projekty byly z oblastí: Asistent prevence kriminality (asistent městské policie pro oblast veřejného pořádku z řad dlouhodobě nezaměstnaných a obtížně zaměstnatelných obyvatel sociálně vyloučené lokality), vzdělávací kurzy pro strážníky městské policie, vzdělávání v oblasti prevence zadlužování a finanční gramotnosti a technická opatření zvyšující bezpečí obyvatel sociálně vyloučené lokality (např. kamerové monitorovací systémy, osvětlení rizikových míst, bezpečnostní mříže nebo dveře ve společných částech domů).

V rámci Programu Úsvit proběhl v listopadu 2011 týdenní vzdělávací kurz pro strážníky a policisty v Břeclavi, Liberci, Kojetíně, Brně, Frýdku - Místku, Českých Budějovicích a v Kroměříži. V Libereckém kraji se realizoval jeden celokrajský kurz. Cílem bylo zajištění efektivního výkonu služby v nestandardních situacích, zejména prohloubení obecných znalostí a praktických dovedností v oblasti prevence kriminality s důrazem na zvláštnosti policejního působení v sociálně vyloučené lokalitě a předcházení konfliktním situacím.

Během října až prosince se realizovala série dvoudenních vzdělávacích kurzů pro asistenty prevence kriminality (asistent městské policie pro oblast veřejného pořádku z řad dlouhodobě nezaměstnaných a obtížně zaměstnatelných obyvatel sociálně vyloučené lokality) a jejich mentory (strážníci městské policie a příslušníci Policie ČR). Cílem kurzu je zvyšování bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, eliminace kriminálně rizikových jevů a prevence útokům páchaných s extremistickým motivem. Jedná se o interaktivní praktický trénink způsobů, jak získat, motivovat a především prakticky zapojit obyvatele sociálně vyloučených lokalit do procesu zvyšování bezpečí, eliminace kriminálně rizikových jevů a prevence útokům páchaných s extremistickým motivem. Kurzy proběhly ve 12 obcích.

Práce asistentů prevence kriminality, kteří působí v sociálně vyloučených lokalitách, vyhodnocení jejich dosavadní činnosti a výměna nabytých zkušeností byla hlavní tématy pracovního setkání na Ministerstvu vnitra, které se uskutečnilo 20. prosince 2011. Účastnili se ho představitelé Ministerstva vnitra, Úřadu vlády ČR, Policie ČR, zástupci samospráv měst a obcí a asistenti prevence kriminality. Závěrem setkání převzali zástupci měst a obcí osvědčení odboru prevence kriminality určené 150 úspěšným absolventům základního kurzu odborné přípravy pro asistenty a mentory městské policie. Z příspěvků na semináři lze učinit dílčí pozitivní závěry:

- působení asistentů snížilo riziko páchaní trestné činnosti, riziko vandalizmu a zvýšilo pocit bezpečí občanů,
- asistenti pomohli k navázání kontaktu mezi obyvateli lokalit a strážníky; došlo ke změně postojů dětí i jejich rodičů ke strážníkům a k dodržování zákonů,
- objektivně dochází ke snížení počtu oznámení a stížností na vybrané přestupky zejména proti veřejnému pořádku, jejichž pachatelé byli v hojné míře právě příslušníci romské komunity; došlo zároveň ke zvýšení objasňenosti různých přestupků, a to na základě místní a osobní znalosti asistentů; asistenti jsou obyvateli lokality velmi pozitivně přijímáni a obyvatelé lokalit se na ně se svými problémy obracejí (a to jak příslušníci romské menšiny, tak i příslušníci majority),
- z pohledu městské policie je pozice asistenta zajímavou a efektivní možností jak „nerepresivním způsobem“ usměrnit chování obyvatel vyloučené lokality; tento způsob se zdá efektivnější než zaběhnuté postupy ze strany strážníků či policie, které jsou vnímány romským etnikem jako diskriminační nebo represivní.

Odbor prevence kriminality zpracoval v roce 2011 žádost o dotaci tříletého projektu „Asistent prevence kriminality“ a předložil ji v rámci individuální výzvy č. 61 Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost. Projekt byl hodnotící komisí kladně posouzen a na jeho realizaci bude zajištěno celkem 37 771 432 Kč (z prostředků ESF 32 105 7017,20 Kč a zbývajících 15% ve výši 5 665 714,80 Kč z rozpočtu Ministerstva vnitra). V rámci projektu bude po dobu 24 měsíců zajištěna činnost 50 asistentů prevence kriminality v deseti sociálně vyloučených lokalitách Ústeckého, Moravskoslezského a Středočeského kraje. Současně bude vytvořen akreditovaný vzdělávací kurz a metodika práce asistentů.

2.3 Bezpečná lokalita

Pokračoval program Bezpečná lokalita zaměřený zejména na prevenci majetkové kriminality. Pro zlepšení bezpečnosti v rizikových lokalitách na sídlištích a v mnohabytových objektech byl vytvořen v roce 2009 pilotní projekt Bezpečná lokalita – Bezpečné bydlení.

V letech 2010 až 2011 se projekt realizoval v Brně, Zlíně, Mostě, Ostravě a Karvině. Z vyhodnocení dvouleté realizace pilotního projektu pěti měst vyplynulo, že se osvědčila průběžná a konstruktivní spolupráce městské policie se samosprávou. Z pořádkového a bezpečnostního hlediska se situace výrazně zlepšila. Posílila se pozice domovníka při udržování pořádku a občanského soužití v domě a minimalizoval se pocit anonymity mezi nájemníky. Např. v domě v Městské části Brno-Nový Lískovec v roce 2011 nebyl policií nebo vlastníkem či správcem domu registrován žádný násilný nebo majetkový trestný čin či přestupek a nebyla registrována žádná škoda na zařízení domu.

Brněnskému projektu „Bezpečná lokalita – Bezpečné bydlení“ byla v květnu 2011 na „Mezinárodní konferenci o nových technologiích pro bezpečnost ve městě“ udělena v Janově **první cena v rámci mezinárodní soutěže o „Cenu bezpečnosti ve městě“**. Cenu projekt získal především za využívání inovativních technologií z oblasti situační prevence (přístupový systém, recepce, kamerový systém, protipožární systém) a také za využití prvků z oblasti sociální prevence, tzn. reagování na skutečné potřeby problémových obyvatel bytového panelového domu a na potřeby obyvatel okolních domů sídliště (patří vybudování a provoz nízkoprahového zařízení v domě, organizování volnočasových aktivit dětí, činnost terénních sociálních asistentů a systematická konzultační a výchovná činnost pochůzkářky z revíru a strážníků z odboru prevence Městské policie Brno). Doplňující informace na <http://www.mvcr.cz/clanek/prevence519728.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>.

2.4 Program pomoci a podpory obětem obchodování s lidmi

Specifický Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi⁴ (dále jen „Program“) je pokračováním pilotního projektu Úřadu pro drogy a kriminalitu OSN „Model podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování“ z roku 2003. Vytvoření Programu vychází ze Zákona o pobytu cizinců, který výslovně hovoří o zajištění ochrany cizincům – obětem obchodování s lidmi, jejichž spolupráce s orgány činnými v trestním řízení je významná pro předejití, odhalení, prověřování anebo vyšetřování zločinu nebo jiného úmyslného trestného činu, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva. Osoby chráněné budou podléhat zvláštnímu režimu. Spolupracující oběti - svědci trestné činnosti obchodování s lidmi - se významně podílejí na rozkrývání skupin organizovaného zločinu, páchající či připravující teroristické útoky proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci, či jiné trestné činy uvedené v Hlavě IX. trestního zákoníku.

Dalším závazným dokumentem je Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu

⁴ Program je realizován na základě pověření prvního náměstka ministra vnitra pro vnitřní bezpečnost, v souladu s usnesením vlády České republiky ze dne 15. října 2007 č. 1150 ke Strategii prevence kriminality na léta 2008 až 2011 a v souladu s usnesením vlády České republiky ze dne 23. ledna 2008 č. 67 k Národní strategii boje proti obchodování s lidmi (pro období let 2008-2011).

a o ochraně obětí stanovila v článku 12, že členské státy přijmou opatření nezbytná k zajištění toho, aby byla dané osobě poskytnuta pomoc a podpora, jakmile příslušné orgány získají důvodné podezření, že se uvedená osoba mohla stát obětí trestného činu obchodování s lidmi podle článků 2 a 3 (ustanovení §168 Trestního zákoníku je plně v souladu s článkem 2 a 3 Směrnice).

Program je určen pro definovanou skupinu obětí trestného činu obchodování s lidmi, tzn. pro cizince vykořisťované na území České republiky a pro občany České republiky vykořisťované v zahraničí nebo na území České republiky. Metodický návod prvního náměstka⁵ obecně specifikuje a nastavuje mechanismy podpory a ochrany při činnosti součinnostních subjektů tak, aby oběť měla k případným právům či povinnostem vyplývajících pro ni ze závazných právních předpisů zajištěn maximálně bezproblémový přístup.

Program nabízí pomoc osobám, které se staly obětmi obchodování s lidmi, a zároveň motivuje tyto osoby ke spolupráci s orgány činnými v trestním řízení, aby přispěly k potrestání pachatelů trestného činu obchodování s lidmi. Na vytvořeném systému participují příslušné orgány činné v trestním řízení, nestátní neziskové organizace, Mezinárodní organizace pro migraci, Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra, odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra a v neposlední řadě odbor prevence kriminality, který je současně koordinátorem činností v rámci fungování Programu. Zpravidla jednou za tři měsíce se schází koordinační skupina na pracovní úrovni složená ze zástupců spolupracujících institucí a organizací.

Při vlastní realizaci Programu se v první fázi jednalo o služby zaměřené na detekci pravděpodobných obětí, které by mohly být způsobilé pro zařazení do Programu.

Druhá fáze Programu pak byla orientována na přímou pomoc obětem obchodování s lidmi, které se dobrovolně rozhodly vstoupit do Programu. Těmto obětem bylo prostřednictvím nevládních organizací, se kterými Ministerstvo vnitra podepsalo dohody o spolupráci⁶, poskytováno chráněné ubytování, strava, sociální služby, dále mohly využít psychologického a právního poradenství a tlumočnických služeb. Dalšími službami byla zdravotní péče a v případě potřeby byly hrazeny i výdaje spojené s péčí o nezaopatřené děti. Cílem druhé fáze bylo dosažení bezproblémového průběhu trestního řízení, zajištění podpory svědků s cílem zapojit oběti do běžného života.

K zabezpečení programu vyhlásil v roce 2010 odbor prevence kriminality výzvu k zaslání žádostí o poskytnutí státní dotace na dotační titul „Prevence v oblasti obchodování s lidmi a pomoc obětem obchodování s lidmi“ pro rok 2011. V únoru 2011 byly na základě rozhodnutí dotační komise uděleny finanční prostředky 4 nevládním organizacím - Arcidiecézní charita Praha, Diakonie Českobratrské církve evangelické, La Strada ČR o.p.s. a Organizace pro pomoc uprchlíkům o.s. Celkem byla na projekty alokována částka ve výši 2 526 447 Kč. Projekty se zaměřily především na pomoc obětem obchodování s lidmi, terénní práci a prevenci v této oblasti.

V roce 2011 bylo nově zařazeno k 15. prosinci celkem 10 pravděpodobných obětí obchodování s lidmi, u 7 obětí se jednalo o sexuální vykořisťování a u 3 obětí to byla nucená práce a jiné formy vykořisťování. Celkem bylo od roku 2003 zařazeno do Programu 119 obětí obchodování s lidmi. Z tohoto počtu je stále v Programu zařazeno celkem 17 pravděpodobných obětí obchodování s lidmi, kterým jsou nadále poskytovány služby v rámci Programu a které spolupracují s orgány činnými v trestním řízení. V roce 2011 byly realizovány 2 dobrovolné návraty. Celkem bylo od roku 2003 realizováno 50 dobrovolných návratů, z toho 14 do České republiky.

V rámci prevence obchodování s lidmi pokračovaly v roce 2011 vzdělávací a přednáškové semináře zaměřené na problematiku obchodování s lidmi a na preventivní opatření. Byly pořádány ve spolupráci se státními institucemi a nevládními organizacemi. Cílem bylo informovat o aktivitách odboru prevence kriminality v oblasti obchodování s lidmi,

⁵ Metodický návod prvního náměstka ministra vnitra č. 1 ze dne 7. června 2010 k fungování Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi a jeho institucionálnímu zabezpečení.

⁶ MV-73845/OP-2009 Dohoda o spolupráci při podpoře a ochraně obětí obchodování s lidmi.

o fungování a zefektivňování Programu a možnostech podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi. V roce 2011 pokračovala spolupráce s Univerzitou obrany v Brně. Pořádaly se semináře zaměřené na problematiku obchodování s lidmi pro vyšší důstojnické školy na Univerzitě obrany Brno.

2.5 Speciální výslechové místnosti

Důvodem budování speciálních výslechových místností (dále jen „SVM“) je dále nepoškodovat dítě – oběť, případně svědka - trestné činnosti a zmírnit tak traumatický zážitek prožité události.

Odbor prevence kriminality dlouhodobě finančně (v rámci krajských a městských programů prevence kriminality) podporuje nejen budování těchto speciálních místností, ale také zajišťuje vzdělávací semináře pro specialisty Policie ČR. V roce 2011 bylo podpořeno budování tří speciálních výslechových místností ve městech Přerov, Rumburk a Zlín. Ke konci roku 2011 tak bude v rámci ČR fungovat 33 speciálních výslechových místností.

Ve spolupráci s Krajským ředitelstvím policie hl.m.Prahy vznikla brožurka „Dítě – účastník trestního řízení“. Obsahem tohoto materiálu je ucelený návod pro policisty, jak postupovat při kontaktu s dítětem, pachatelem či obětí trestného činu. Materiál je určen především pro policisty na základních útvarech Policie ČR.

Pro specialisty Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR (dále jen „SKPV“) pracující na linii mládeže připravil odbor prevence kriminality vzdělávací semináře (konalo se 5 seminářů pro 10 krajů). Semináře přispěly k prohloubení znalostí určitých standardů prevence sekundární viktimizace dětských svědků a také k zefektivnění a zkvalitnění práce policistů pracujících ve výslechových místnostech.

2.6 Nebezpečné pronásledování /stalking/

K problematice **nebezpečného pronásledování** připravil odbor prevence kriminality ve spolupráci s Úřadem vlády odbornou konferenci „Nebezpečné pronásledování – stalking“. Přednášejícími byli odborníci z řad policejních psychologů, intervenčních center a justice a zúčastnilo se jí cca 90 účastníků z krajských ředitelství policie SKPV, Policejního prezidia ČR, justice, intervenčních center, odborů Ministerstva vnitra a ostatních zainteresovaných resortů. (Podrobněji viz - <http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitra-usporadalo-konferenci-o-stalkingu.aspx>).

Odbor prevence kriminality v roce 2011 vydal také dvě brožury, týkající se problematiky stalkingu. Jedna je určena obětem nebezpečného pronásledování, jsou zde uvedeny základní informace o nebezpečném pronásledování, jeho důsledky, doporučení a praktické rady. Druhá je určena pro policii a obsahuje základní a obecné informace o nebezpečném pronásledování, základní otázky a návody, pomocí kterých může policista zjistit, o jak závažné pronásledování se jedná a jak má postupovat dále. Brožury byly distribuovány intervenčním centrům a policii.

2.7 Pomoc obětem domácího násilí

Hlavní prioritou v oblasti prevence domácího násilí je podpora akreditace terapeutických programů pro násilné osoby a uvolnění finančních prostředků na jejich realizaci, zavedení celorepublikové sítě specializovaných pracovišť, které se budou věnovat systematické práci s násilnou osobou.

Odbor prevence kriminality v roce 2011 se věnoval průběžnému sledování a sjednocování aplikační praxe policie, intervenčních center a postupy interdisciplinárních týmů v potírání domácího násilí, pochybení v aplikaci vykázaní a nejednotnému výkladu některých ustanovení ze zákona o ochraně před domácím násilím. Podporoval akreditace terapeutických programů pro násilné osoby a uvolnění finančních prostředků na jejich realizaci, zavedení celorepublikové sítě specializovaných pracovišť, které se budou věnovat systematické práci s násilnou osobou. Velká pozornost byla věnována také podpoře

vytvoření specializovaných týmů pro případy domácího násilí v rámci Policie České republiky.

V roce 2011 byla zřízena pracovní skupina k **přípravě koncepce práce s násilnou osobou**, jejímiž zástupci jsou pracovníci PMS, Policie ČR, intervenčních center a další odborníci, kteří se věnují této oblasti. Cílem pracovní skupiny jsou úkoly v oblasti změny legislativy, možnosti účasti v terapeutickém programu, zapojení PMS, vzdělávání odborníků a vytvoření standardů pro práci s agresory, dále pak využívání stávajících prostředků (např. kurátoři pro dospělé, probační úředníci, OSPOD, psychologové rodinných a manželských poraden atd.) při min. finančním nákladu. Skupina se sešla během roku několikrát a bude ve své činnosti pokračovat nadále.

Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Policejním prezidiem ČR, konkrétně s odborem řízení lidských zdrojů - oddělení vedoucího psychologa, a s ředitelstvím pořádkové policie spustilo realizaci **pilotního projektu týkající se práce s násilnou osobou v případech domácího násilí**. Do projektu byli zapojeni policejní psychologové a pracovníci Linky pomoci PP ČR. Zejména v případech, kdy dochází k vykázaní násilné osoby, zprostředkují pracovníci Linky pomoci vykázanému kontakty na pomáhající organizace a speciální programy pro práci s agresí poskytované externími neziskovými organizacemi. Záleží poté na vykázaném, zda této nabídce využije. Součástí pilotního projektu bylo školení policejních psychologů v problematice domácího násilí se zaměřením na práci s násilnou osobou. Dvoudenní školení se uskutečnilo v květnu 2011 v prostorách Vyšší policejní školy v Praze-Hrdlořezích a zúčastnilo se ho 19 policejních psychologů z Prahy, Středočeského kraje, Ústeckého kraje a Královéhradeckého kraje. Školení zorganizoval odbor prevence kriminality ve spolupráci s metodickým pracovištěm Policejního prezidia ČR. Lektory byli pracovníci Policie ČR a externích organizací z příslušných regionů. Součástí pilotního projektu byly také informační kartičky a seznam organizací, které poskytují další služby a poradenství. Tyto materiály jsou k dispozici na webových stránkách Ministerstva vnitra a intranetu policie, rovněž byly v tištěné podobě distribuovány policii, nestátním neziskovým organizacím a dalším partnerům. Vyhodnocení pilotního projektu provede odbor prevence kriminality ve spolupráci s partnery začátkem roku 2012. Pro informační, lektorské a další preventivní aktivity vyrobeny plakáty k problematice domácího násilí: STOP DOMÁCÍMU NÁSILÍ.

V rámci dotačního titulu **Prevence domácího násilí s důrazem na práci s násilnou osobou** byly v roce 2011 podpořeny tři nestátní neziskové organizace dotacemi v celkové výši 1 110 000 Kč, a to: ADRA Hradec Králové, Diakonie Praha ČCE, Persefona o.s. Závěry z podpořených projektů jsou zveřejněny na webu Ministerstva vnitra. V roce 2011 byl podpořen také projekt Krajského úřadu Zlínského kraje „**Nepřehlížejte domácí násilí**“ (www.kr-zlinsky.cz/domacinasili) změřený zejména na vzdělávání různých cílových skupin (policisté, sociální pracovníci, lékaři, kněží, pedagogičtí a výchovní pracovníci atd.).

2.8 Národní koordinační mechanismus pátrání po pohřešovaných dětech

Projekt Národní koordinační mechanismus pátrání po pohřešovaných dětech (dále jen „NKMPD“) je založen na rychlém přenosu informací o pohřešovaném dítěti od policie k veřejnosti a je určen pro závažné případy pohřešování dětí, je-li život nebo zdraví dítěte v ohrožení. Cílem projektu je snížení počtu trestných činů ohrožujících život a zdraví dětí, zvýšení citlivosti veřejnosti k problematice pohřešovaných dětí a zvýšení povědomí veřejnosti o způsobech bezpečného chování a prevence v souvislosti se zmizením dítěte.

Zkušenosti získané téměř dvouletým fungováním ukazují, že systém je efektivní a splňuje účel, pro který byl zřízen. Poznatky z praktického využívání systému jsou s ohledem na svoji závažnost dále zapracovávány do interních předpisů Policie ČR.

Od oficiálního spuštění dne 11. května 2010 byl mechanismus ze strany policie **aktivován již v 54 případech** (26krát v roce 2011).

V průběhu roku 2011 probíhala jednání se zástupci mobilních operátorů o zasílání **informačních SMS o pohřešovaném dítěti veřejnosti**. V prosinci byly dokončeny poslední kroky ke spuštění zkušebního provozu se zástupci společnosti **T- Mobile Czech Republic**

a.s.. a byla schválena **spolupráce Ministerstva vnitra a Policie ČR se společností GOPE Systems a.s.**, která bude v nejbližších dnech stvrzena podepsáním Memoranda doplněným Manuálem spolupráce. Tato spolupráce souvisí s uceleným řešením systému včasné intervence společností GOPE, jehož základem je služba **Najdu Tě**.

Pro Evropskou radu zpracoval odbor prevence kriminality ve spolupráci s Policejním prezidiem ČR podkladový materiál týkající se českého systému pátrání po pohřešovaných dětech a zástupce odboru informoval o NKMPD na mezinárodní konferenci konané u příležitosti **Mezinárodního dne pohřešovaných dětí** (25. května) v Bruselu.

NKMPD je v **doporučení Výboru OSN pro práva dítěte ze 17. června 2011** označen jako jeden z několika progresivních počínů České republiky v rámci plnění závazků plynoucích z Úmluvy o právech dítěte a Opčního protokolu k Úmluvě o zapojování dětí ozbrojených konfliktů.

2.9 Celorepublikový preventivní projekt „Policie pro každého“

Preventivně informační odbor Policejního prezidia ČR, jakož i další odborní gestoři, se v roce 2011 společně podíleli na tvorbě celorepublikového preventivního projektu **„Policie pro každého“**. Jeho primárním cílem je vytvoření jednotného preventivního projektu Policie ČR zaměřeného na specifickou primární prevenci kriminality, prioritně zejména na zvyšování právního vědomí a osobní bezpečnosti dětí a mládeže. Projekt učí identifikovat první projevy rizikového chování vůči osobě oběti i způsob řešení situace, kdy již k trestné činnosti dojde. Zároveň odhaluje a poukazuje na závažné důsledky jednání potencionálního pachatele, které si on sám před spácháním protiprávního jednání možná ani neuvědomuje.

Nedílnou součástí projektu je i doporučená metodika práce s materiály. V rámci projektu je nastaven i systém vzdělávání pracovníků preventivně informačních oddělení a skupin, pedagogických pracovníků působících v oblasti prevence ve školách a školských zařízeních.

Na projekt „Policie pro každého“ byly uvolněny finanční prostředky ve výši 1 500 000 Kč vyčleněné na realizaci programu Ministerstva vnitra ČR v oblasti prevence kriminality na léta 2008 až 2011.

Praktická realizace projektu započne testováním na vybraných základních školách v průběhu měsíce ledna a února 2012.

2.10 Bezpečnostní výzkum

Ministerstvo vnitra je gestorem národního bezpečnostního výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „bezpečnostní výzkum“). Plní všechny úkoly poskytovatele státní podpory ve výzkumu vývoji na základě zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků (dále jen „Zákon“) a stanovuje věcné zaměření a metodiku bezpečnostního výzkumu dle úkolů Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v ČR (usnesení vlády ČR č. 287/2008).

Bezpečnostní výzkum je realizován na základě „Meziresortní koncepce bezpečnostního výzkumu a vývoje ČR do roku 2015“, která byla schválena usnesením vlády č. 743/2008. Cílem je podpořit výzkumné a vývojové aktivity v oblasti bezpečnosti státu a jeho občanů v souladu se strategií prevence, minimalizace a potlačování bezpečnostních hrozeb a tím přispět k dosažení takové poznatkové, technologické a technické úrovně, která umožní ČR získat, osvojovat si, udržovat a rozvíjet specifické znalosti potřebné pro zajištění bezpečnosti státu a jeho občanů.

MV poskytuje na podporu bezpečnostního výzkumu ročně cca 500 mil. Kč, což odpovídá přibližně 2 % celkové podpory na výzkum a vývoj v ČR. Dominantní část veřejné podpory bezpečnostního výzkumu je poskytována formou účelové podpory (cca 90%), menší část potom formou institucionální podpory poskytované výzkumným organizacím zaměřeným na bezpečnostní výzkum.

Účelová podpora je poskytována na dva programy na podporu bezpečnostního výzkumu: „Program bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2010 – 2015“ (UV č. 50/2009, veřejná soutěž), „Program „Bezpečnostní výzkum pro potřeby státu v letech 2010 až 2015“ (UV č. 49/2009, veřejná zakázka).

Dosažené i předpokládané výsledky projektů, bezprostředně použitelné v praxi (např. software, užité vzory, prototypy, certifikované metodiky), přispívají k preventivní reakci bezpečnostních složek státu na skutečně reálně existující bezpečnostní hrozby nebo zvyšují schopnosti adekvátně reagovat na mimořádné situace a maximálně efektivně přispívat k nápravě. V rámci výše uvedených programů je v současné době realizováno 124 projektů. V programu „Bezpečnostní výzkum bylo dokončeno 29 projektů a výsledky některých z nich mají vazbu na oblast prevence kriminality (např. „Současná situace v oblasti extremistických hnutí v ČR s důrazem na jejich potenciální podporu u mladistvých a na šíření extremistických ideologických obsahů internetu“ „Násilná sexuální kriminality v ČR se zaměřením na její aktuální formy, na zvyšování účinnosti odhalování a postihu jejich pachatelů a na možnosti ochrany společnosti před sexuálně motivovaným násilím“). Pro léta 2012 až 2015 byl schválen a bude podpořen výzkumný úkol „Systém včasné intervence jako nástroj omezování kriminality“. Přehled všech projektů řešených v rámci programů bezpečnostního výzkumu lze nalézt na internetových stránkách MV: <http://www.mvcr.cz/clanek/prvni-verejna-soutez.aspx?q=YhudVV09Mw%3d%3d>; <http://www.mvcr.cz/clanek/vyhlaseni-druhe-verejne-souteze-394816.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>; <http://www.mvcr.cz/clanek/program-bezpecnostniho-vyzkumu-cr-na-lety-2010-2015.saspx>; <http://www.mvcr.cz/clanek/zadavani-verejnack-zakazek.aspx>.

3. Programy prevence kriminality na krajské a městské úrovni

V roce 2011 se na krajské úrovni realizovaly a byly podpořeny programy prevence kriminality ve 14 krajích a ve 121 obcích s počtem obyvatel menším než 25 tisíc a na městské úrovni byly podpořeny programy v 37 městech s počtem obyvatel nad 25 tisíc. **Celkem bylo v roce 2011 podpořeno 322 projektů krajů, měst a obcí částkou 45 413 255 Kč.**

Projekty z oblasti sociální prevence se týkaly zejména práce s rizikovými skupinami dětí a mládeže (celkem bylo podpořeno 228 projektů částkou 26 187 994 Kč), obsahem většiny projektů z oblasti situační prevence bylo vybudování a rozšíření městských kamerových dohlížecích systémů (dále jen „MKDS“), propojení MKDS z obecní policie na Policii ČR a zabezpečení objektů měst a obcí (celkem bylo podpořeno 54 projektů částkou 15 222 000 Kč), část projektů byla zaměřena na zpracování informačních materiálů, přípravu informačních akcí a poradenskou činnost týkající se ochrany majetku a osob (podpořeno 50 projektů částkou 4 003 261 Kč).

Metodickou roli pro dotační systém pro krajské a městské programy prevence kriminality (vymezují účel a výši dotace, stanovují podmínky, kritéria a limity pro poskytování dotace, způsob poskytování dotace, odpovědnost příjemce a kontrolu hospodaření s prostředky dotace) plní Zásady pro poskytování státní účelových dotací pro krajské a městské programy, které odbor prevence kriminality zpracovává ve spolupráci se zástupci všech krajů a větších měst zařazených do městské úrovně prevence kriminality.

Krajští a městští manažeři prevence kriminality spolupracovali s odborem prevence kriminality také při přípravě zásadního koncepčního materiálu pro další období – Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015.

Probíhala intenzivní konzultační a poradenská činnost pracovníků odboru prevence kriminality k přípravě preventivních programů a projektů krajů a měst a k podávání žádostí o poskytnutí dotace. Pro manažery programu prevence kriminality krajů a obcí, které v roce 2011 podávaly projekty v rámci krajských programů, a manažery měst zařazených do městské úrovně prevence kriminality proběhlo instruktážní školení k zajištění postupu při financování investičních projektů.

Při zpracování analýz trestné činnosti a při formulování návrhů na řešení identifikovaných problémů byla pro kraje a města hlavním partnerem Policie ČR. V roce

2011 spolupracovala při doporučování kriminálně rizikových lokalit do programu, při navrhování preventivních opatření a při komunikaci se samosprávnými orgány připravujícími programy prevence kriminality.

Na základě vládou schválené nové Strategie zpracoval odbor prevence kriminality základní metodické materiály potřebné pro realizaci preventivních programů v krajích a obcích v roce 2012. V první řadě se jednalo o „Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Programu prevence kriminality v roce 2012“ (dále jen „Zásady“), které v prosinci schválil svým podpisem ministr vnitra. Přílohou Zásad jsou i nově zpracované „Rozšiřující podmínky pro zpracování projektů a standardní postupy pro hodnocení účinnosti Městského kamerového dohlížecího systému“, nové formuláře k podání žádosti o státní účelovou dotaci a „Kritéria hodnocení projektů v rámci Programu“. Dále byly pro kraje a obce zpracovány: „Doporučení k tvorbě koncepcí prevence kriminality krajů na léta 2013 až 2016“ a „Metodika přípravy plánu prevence kriminality obce na léta 2012 až 2015“.

4. Vzdělávání pracovníků z oblasti prevence kriminality

Formou pracovních seminářů k metodice přípravy preventivních programů a projektů krajů a měst a k podávání žádostí o poskytnutí dotace pokračovalo v roce 2011 průběžné vzdělávání manažerů prevence kriminality a manažerů měst zařazených do krajské a městské úrovně prevence kriminality, pracovníků preventivně informačních pracovišť Policie ČR a pracovníků obecní policie. V červnu 2011 se konal speciální celorepublikový seminář k přípravě nové Strategie.

V prosinci 2011 byly kraje vyzvány k zaslání programů prevence kriminality na rok 2012 a k jejich přípravě proběhly na pěti krajích instruktážní semináře, kterých se zúčastnili zástupci příslušných krajských úřadů, odboru prevence kriminality MV, zástupci obcí a preventisté Policie ČR. Semináře budou pokračovat v lednu 2012.

V rámci Programu Úsvit proběhl v listopadu a prosinci 2011 řada vzdělávací kurzů pro strážníky a policisty a realizovalo se proškolení asistentů prevence kriminality. (Podrobněji viz II, 2.2, str. 6).

V roce 2011 zajišťoval odbor prevence kriminality **průběžné školení zaměstnanců Ministerstva vnitra v rámci vstupního vzdělávání**. V problematice Programu na podporu a ochranu obětí obchodování s lidmi proškolil experty z řad justice a Ministerstva obrany. K tematice domácího násilí bylo realizováno školení policistů – metodiků a lektorů na úrovni pořádkové i kriminální policie.

Pokračovalo **vzdělávání specialistů SKPV Policie ČR zařazených na problematiku mládeže a mravnosti**. Uskutečnily semináře pro zbývající krajská ředitelství. Během dvou let (2010 a 2011) bylo proškolen celkem 283 specialistů. Semináře přispěly k prohloubení znalostí určitých standardů prevence sekundární viktimizace dětských svědků a obětí a také k zefektivnění a zkvalitnění práce policistů pracujících ve výslechových místnostech.

V rámci **projektu E-Synergy** proběhla první pracovní aktivita – stáž studentů pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci na Ministerstvu vnitra. Účastníci se v úvodu seznámili s činností policie a se vzděláváním policistů. Další přednášky byly zaměřeny na problematiku informační kriminality – prověřování, vyšetřování, zajišťování důkazů a také na legislativu v oblasti kybernetického prostředí.

Průběžnému a systematickému vzdělávání v **problematice domácího násilí** se Policie ČR věnuje na všech úrovních, zejména v souvislosti s aplikací institutu vykázání dle zákona č. 135/2006 Sb. Z důvodu vysoké fluktuace policistů v uplynulých letech a nově příchozích policistů bylo také v roce 2011 realizováno školení policistů – metodiků a lektorů na úrovni pořádkové i kriminální policie. Probíhala školení ve školních policejních střediscích, ve středních policejních školách, prostřednictvím školitelů problematiky domácího násilí, bezprostředně nadřízených služebních funkcionářů policistů, v kurzech pořádaných Policejní akademií ČR, v rámci metodické činnosti, instrukčně metodických zaměstnání, konzultací

atd. Odbor prevence kriminality se podílí na vzdělávání policistů i pracovníků justice v problematice domácího násilí, zejména formou osvětových a informačních aktivit.

Garantem za vzdělávání příslušníků Policie ČR (dále jen „policistů“) je odbor vzdělávání a správy policejního školství Ministerstva vnitra. Odpovídá za zpracování vzdělávacích programů na základě stanoveného profilu absolventa, který je charakterizován kompetencemi, které definují požadované výstupní vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty studujících. V rámci výuky v policejních školách MV je problematika prevence kriminality zahrnuta ve vzdělávacích programech kvalifikační přípravy policistů a také v akreditovaných studijních programech Policejní akademie ČR.

V roce 2011 byl v rámci základní odborné přípravy policistů a kvalifikačních kurzech na policejních školách MV kladen důraz na komunikaci s občany ve standardních i mezních situacích, dovednosti v oblasti etiky policejní práce, chování k občanům, na odbornost a právní vědomí při výkonu hlídkové služby.

Ve Vyšší policejní škole Ministerstva vnitra v Brně pokračoval kvalifikační kurz pro policisty zařazené v preventivně informačních odděleních a skupinách Policie ČR nebo policisty dlouhodobě pověřené výkonem pracovníka pro styk s veřejností či pracovníka prevence. Součástí 3 týdenní výuky je samostatná část věnována preventivní výchovné činnosti zaměřené na budování místních sítí prevence kriminality v jednotlivých regionech. Vzdělávací program kvalifikačního kurzu je uveřejněn na intranetových stránkách preventivně informačního odboru Kanceláře Policejního prezidia ČR v sekci specializační kurz http://ppportal.pcr.cz/pis_ppcr/index.htm.

Vyšší policejní škola v Brně realizovala v roce 2011 instrukčně metodické zaměstnání (dále jen „IMZ“) na téma „Nebezpečné pronásledování jako nový společenský problém“, Vyšší policejní škola v Holešově realizovala dvoudenní IMZ na téma „Kybernetická kriminalita, informační bezpečnost“ a Vyšší policejní škola v Jihlavě organizovala konferenci na téma „Právní aspekty, trendy a eliminace kybernetické kriminality“, které se zúčastnili učitelé policejních škol MV.

5. K zabezpečení účelnosti vynakládání finančních prostředků a zajištění jednotného postupu poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje spojené s realizací programu prevence kriminality zpracovává Ministerstvo vnitra každoročně zásady pro poskytování dotací, které vymezují účel dotace, stanovují podmínky a kritéria poskytnutí dotace, způsob poskytnutí dotace a také odpovědnost příjemce a kontrolu hospodaření s finančními prostředky. Při použití dotace se Ministerstvo vnitra, obce, kraje i nestátní neziskové organizace řídí příslušnými právními předpisy. V závěru roku 2011 provedlo Ministerstvo vnitra průběžnou veřejnosprávní kontrolu zaměřenou na dodržení podmínek stanovených v Rozhodnutí o poskytnutí dotace a na respektování zásad hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti využití finančních prostředků. Ve spolupráci s územními finančními orgány provádí Ministerstvo vnitra také následnou veřejnosprávní kontrolu.

6. Pokračovala medializace úspěšných preventivních aktivit a informační působení na formování postojů veřejnosti k vlastní bezpečnosti a k veřejnému pořádku, včetně zkvalitňování informačního systému v resortu. Odbor prevence kriminality vydával měsíčník **Informační servis prevence kriminality**, který slouží jako zdroj informací pro mediální aktivity v krajích, městech a obcích pro příslušné odborné pracovníky a pro pracovníky pomáhajících nestátních neziskových organizací. Problematice prevence se dále věnuje profesní časopis **Policista** a čtvrtletník **Kriminalistika**. V periodických se objevovala především aktuální témata z této široké oblasti - od analytických textů, přes problematiku sociální a situační prevence, až po informování občanů o všech typech trestné činnosti a o možnostech předcházení různým rizikům. Informačním kanálem jsou také webové stránky Ministerstva vnitra, kde jsou pravidelně zveřejňovány koncepční i informativní materiály. Odbor prevence kriminality zpracovával podklady pro články v novinách a časopisech, pro televizní a rozhlasové relace, včetně řady osobních vystoupení pracovníků odboru v uvedených médiích. Častými tématy jsou informace z oblasti situační prevence, pozornost byla věnována i ostatním oblastem např. problematice bezpečí dětí, mladistvých,

žen a seniorů a v závěru roku 2011 pak zejména problematice sociálně vyloučených lokalit a prevenci extremismu.

Ve spolupráci s Krajským ředitelstvím policie hl. města Prahy se odbor prevence kriminality ve dnech 20. – 22. září 2011 podílel na realizaci 3. ročníku přehlídky/veletrhu nejnovějších trendů protipožární a zabezpečovací techniky, systémů a služeb **Prague Fire & Security Days 2011 (FSDays)**. V reprezentativních prostorách Národní galerie v Praze 7 u stánku s nabídkou tematicky zaměřených tiskovin pracovníci zajišťovali také odborné poradenství.

V roce 2011 odbor prevence kriminality vydal 2 brožurky, 2 druhy informačních kartiček a plakáty v rámci specifických programů odboru z oblasti domácího násilí a stalkingu. (Viz II., *specifické projekty*, str.9-10).

7. Mezinárodní aktivity České republiky v oblasti prevence kriminality se soustředily především na spolupráci v rámci Evropské unie. Ministerstvo vnitra reprezentuje ČR v Evropské síti prevence kriminality (European Crime Prevention Network, EUCPN) zřízenou na základě Rozhodnutí Rady 2009/902/JHA. Tato síť stanoví úkoly členských zemí prostřednictvím víceleté strategie s cílem posílit roli prevence kriminality a zefektivnit preventivní aktivity v rámci celé Evropské unie. Jedním z úspěšných aktivit je každoroční vyhlášení a ocenění nejlepšího evropského preventivního projektu (European Crime Prevention Award, ECPA).

V roce 2011 byl zahájen **3letý projekt v rámci programu Evropské komise „Prevence a boj proti organizovanému zločinu“** s cílem transformovat Síť na Evropské expertní centrum pro prevenci kriminality. Toto Centrum bude shromažďovat a analyzovat informace o trestné činnosti v rámci členských zemí EU a bude navrhopvat preventivní opatření a postupy na základě výměny osvědčených postupů. V roce 2013 na základě vyhodnocení projektu bude stanoven další postup; zda Centrum bude součástí některé evropské instituce (např. EUROPOL, CEPOL, EFUS) či zda bude fungovat jako samostatná EU agentura.

Pod záštitou maďarského předsednictví v Radě EU a v rámci Evropské sítě prevence kriminality se v Budapešti ve dnech 6. – 7. června 2011 uskutečnil tematický seminář *Good Practices of Community Conflict Management* – „**Úspěšná praxe při zvládání komunitních konfliktů**“. Tím byl zahájen tříletý projekt schválený a financovaný Evropskou komisí, vedený Ministerstvem vnitra Maďarské republiky. Česká republika, zastoupená odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra, je partnerem tohoto projektu společně s dalšími zeměmi EU (Polsko, Bulharsko, Rumunsko, Slovensko).

V Paříži proběhlo ve dnech 14. – 15. června 2011 **závěrečné jednání expertního týmu IPACY** (*Implementing Preventive Actions with Children and Youth*). Jedná se o mezinárodní projekt, jehož cílem je konkrétní pomoc sociálně znevýhodněným dětem a mládeži s antisociálním a sebe-destruktivním chováním. Ministerstvo vnitra bylo zvoleno jako partner projektu a členem expertní skupiny, a to na základě realizace Systému včasné intervence (SVI). Výstupem projektu IPACY bude manuál systémů včasné intervence pro potřeby členských států EU, který by měl být v dohledné době k dispozici na webových stránkách.

Ve dnech 14. – 15. prosince 2011 se ve Varšavě pod záštitou polského předsednictví v Radě EU uskutečnilo **II. zasedání Rady Evropské sítě prevence kriminality** (EUCPN) spojené s **odbornou konferencí „Sport, věda a umění v prevenci kriminality dětí a mládeže“** a vyhlášením vítězného projektu v rámci **Evropské ceny prevence kriminality 2011** (European Crime Prevention Award - ECPA). Na konferenci bylo prezentováno 26 národních projektů členských zemí EU, které byly vybrány do prestižní evropské soutěže o nejlepší evropský preventivní projekt za rok 2011. Vítězným projektem roku 2011 se stal projekt SRN „Fair Play“ zaměřený na utváření sociálních a morálních dovedností a prevenci násilí a šikany mezi mládeží prostřednictvím sportovních aktivit (projekt je velmi úspěšný a běží od roku 2004 na většině škol v Berlíně; je určen pro věkovou skupinu dívek a chlapců ve věku 11 – 14 let). Za Českou republiku byl představen vítězný národní projekt „Zdravý a kreativní volný čas“ (realizátorem je Proxima sociale, o.s.

Praha) a další dva projekty, které byly prezentovány v rámci panelů a workshopů v průběhu konference. Všechny tři české projekty byly účastníky zasedání velmi kladně hodnoceny.

Ministerstvo vnitra zastupovalo ČR rámci **zasedání Organizace spojených národů**, a to zasedání Úřadu pro drogy a kriminalitu (UNODC), Výboru pro odstranění rasové diskriminace (CERD), Výboru pro odstranění diskriminace žen (CEDAV), Výboru pro prevenci kriminality a trestní justici (CCPCJ), Výboru pro práva dítěte (CRC), v rámci nichž Ministerstvo vnitra informuje o konkrétních aktivitách a obhájí dodržování platných Úmluv.

V roce 2011 byla v rámci ad hoc **výboru Rady Evropy pro boj proti násilí na ženách a domácímu násilí** dokončena příprava Úmluvy o prevenci a boji proti násilí na ženách a domácímu násilí. Úmluva byla otevřena k podpisu v květnu 2011. Text úmluvy je zaměřen primárně na ochranu žen, státy jsou nicméně vyzvány, aby úmluvu aplikovaly i na mužské oběti domácího násilí. Příslušná ustanovení úmluvy jsou proto formulována dostatečně neutrálně, aby tuto aplikaci umožňovala. Česká republika dosud úmluvu nepodepsala. Hlavním gestorem smluvního dokumentu je Ministerstvo spravedlnosti.

V rámci Salcburského fóra probíhala v průběhu roku 2011 expertní jednání o mnohostranné smluvní úpravě k **posílení mezinárodní spolupráce při ochraně svědků**. Smlouva by mohla být dokončena a otevřena k podpisu již během českého předsednictví Salcburského fóra v první polovině roku 2012.

Vzhledem k tomu, že byl koncem roku 2011 schválen zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (zákon č. 418/2011 Sb.), který vstoupil v účinnost 1. ledna 2012, odpadla překážka bránící ratifikaci některých smluvních dokumentů dotýkajících se oblasti prevence kriminality. Návrhy na ratifikaci těchto smluvních dokumentů budou postupně předkládány vládě a Parlamentu ČR⁷.

8. Na realizaci úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality bylo v roce 2011 v rámci dotačních řízení poskytnuto celkem 49 916 702 Kč.

III. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

1. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) plnilo úkoly vyplývající ze současné Strategie prevence rizikových projevů chování dětí a mládeže v působnosti MŠMT na období 2009 – 2012 a započalo s přípravou nové Strategie na období 2013 až 2018.

2. Na rok 2011 bylo vyhlášeno **dotační řízení v rámci Programů na podporu aktivit v oblasti prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti MŠMT** (dále jen „Program“). Resort vyčlenil ze svého rozpočtu 22 mil. Kč. V rámci tohoto dotačního programu byly podporovány zejména programy dlouhodobé všeobecné primární prevence rizikových forem chování dětí a mládeže. Příjemci dotací byly školy, školská zařízení a nestátní neziskové organizace, které pracují s dětmi a mládeží.

⁷ Jedná se o:

- Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a tři protokoly, které ji doplňují (Protokol o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi, Protokol proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky, Protokol proti nedovolené výrobě palných zbraní, jejich částí a dílů a střeliva a proti obchodování s nimi),
- Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie,
- Úmluvu OSN proti korupci (hlavním gestorem je Ministerstvo spravedlnosti),
- Úmluvu Rady Evropy o prevenci terorismu,
- Úmluvu o počítačové kriminalitě (hlavním gestorem Ministerstvo spravedlnosti).

3. V rámci uvedeného Programu a Programu státní podpory na podporu práce s dětmi a mládeží pro nestátní neziskové organizace (dále jen „NNO“) byly vytvářeny a podporovány nabídky volnočasových aktivit pro organizované i neorganizované děti a mládež se zaměřením na rizikové skupiny, národnostní menšiny a etnické skupiny.

Cíleně byly uplatňovány aktivity zaměřené na včasný začátek prevence, ideálně již v předškolním věku.

Podpořeny byly především neformální programy zaměřené na vzdělávání dětí a mládeže v oblasti zdravého životního stylu a nabídky pozitivních alternativ, programy zaměřené na kvalitní využívání volného času.

4.-5. V rámci Programu byly v roce 2011 podporovány také programy zaměřené na spolupráci školy s rodiči a veřejností, důraz byl kladen na posilování právního vědomí dětí a mládeže a byly podporovány programy zaměřené na prevenci zneužívání drog s důrazem na škodlivé působení alkoholu a tabáku.

6. Pedagogicko - psychologické poradny (dále jen „PPP“) byly v roce 2011 podpořeny v rámci Programu na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování v působnosti resortu MŠMT. Zároveň byly v roce 2011 podpořeny v rámci finanční podpory metodiků prevence na PPP částkou cca 5 mil. Kč.

Střediska výchovné péče a síť preventivních služeb v systému péče o ohrožené dítě byly posíleny v navrhované novele zákona č. 109/2002 Sb.

V roce 2011 se uskutečnily 2 metodické porady MŠMT pro metodiky prevence na PPP, 1 metodická porada pro střediska výchovné péče a konference pro tyto cílové skupiny v dubnu 2011 (Dítě v labyrintu péče).

7. Byly vytvářeny podmínky pro pravidelnou a systematickou spolupráci s orgány krajů v oblasti prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních, dále byly připraveny metodické materiály a koordinovány aktivity v oblasti prevence na nižší úrovni státní správy a samosprávy.

Realizovalo se 5 pracovních porad a seminářů pro krajské školské koordinátory prevence (porady byly zaměřeny na vzájemné předávání informací a koordinaci spolupráce v oblasti primární prevence) a 2 pracovní semináře pro metodiky prevence v pedagogicko – psychologických poradnách.

8. V roce 2011 bylo v rámci dotačního řízení na realizaci aktivit v oblasti rizikového chování také podporováno vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence rizikového chování.

9. Na realizaci úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality bylo v roce 2011 vyčleněno celkem 22 030 000 Kč.

IV. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

1. **Národní plán rozvoje sociálních služeb** byl stažen z jednání vlády. V roce 2011 se uskutečnila na Ministerstvu práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) pracovní setkání s představiteli všech 14 krajů; cílem setkání bylo zefektivnění jak plánování, tak zejména financování sociálních služeb na základě mj. také propojení těchto dvou významných oblastí.

Pokračovalo financování provozu služeb sociální prevence národními dotacemi (celkem bylo na služby sociální prevence⁸ vynaloženo celkem 344 701 800 Kč).

Byly využívány také prostředky ESF a IOP - z oblasti podpory 3.1. Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit, výzva č. 19 byly k 21.11. 2011 podpořeny projekty v celkové výši dotace 458 146 344 Kč. Výzva byla uzavřena k 30.11.2011.

2. Pokračovala metodická a kontrolní činnost v oblasti služeb prevence se zaměřením na pomoc lidem ohroženým sociálním vyloučením z důvodu předchozí ústavní nebo ochranné výchovy nebo výkonu trestu, osobám, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby, a osobám, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.

MPSV má propracovaný systém metodické podpory krajských úřadů. V roce 2011 se uskutečnila celkem 4 pravidelná setkání krajských metodiků sociální prevence v gesci MPSV. Zástupce MPSV se dále ve sledovaném roce účastnil 6 metodických setkání, pořádaných jinými subjekty.

3. MPSV v roce 2011 spolupracovalo při sledování vývoje a řešení problematiky bezdomovectví v rámci lokálních, republikových i evropských strategií boje proti bezdomovectví. Vedle výše uvedených akcí se MPSV zúčastnilo dvou mezinárodních konferencí k problematice lidí bez domova, z toho jednou na úrovni náměstka ministra.

4. Pro vykazování za rok 2010 a 2011 MPSV počítá s podporou poskytovatelů při zavádění a uplatňování metodického pokynu pro vykazování v praxi. Takto nastavené parametry poslouží k tomu, že se podaří zakomponovat vykazování činností do běžného provozu služeb sociální prevence (včetně zkompletování požadavků na sledovaná data) a v rámci celého procesu vykazování zajistit, že vykazovaná data budou spolehlivá.

5. Plnění úkolu financování transformace péče o ohrožené děti v rámci níže uvedených individuálních projektů ESF a ze zdrojů Finančního mechanismu EHS (IP rozvoj služeb pro oblast sociálně právní ochrany dětí (OP LZZ, opatření 3.1.), IP rozvoj náhradní rodinné péče (OP LZZ, opatření 3. 4.), IP optimalizace činnosti orgánů sociálně právní ochrany dětí (OP LZZ, opatření 4.1.), IP Standardy kvality práce s ohroženými dětmi a rodinami (OP LZZ, opatření 3.1.) a IP systémová podpora transformace (OP LZZ, opatření 3.4.) – využití výstupů již realizovaných projektů v rámci ESF) **nebylo zahájeno a úkol byl přesunut na rok 2012.**

6. Pilotní transformace pobytových zařízení v pilotním kraji (Finanční mechanismus EHS Norsko) neproběhla a bude legalizována v rámci individuálního projektu „Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny“ v roce 2012.

7. Opatření vztahující se k opatřením vyplývajících z rozhodnutí ESLP (Evropský soud pro lidská práva) budou realizována do konce roku 2012. Opatření jsou zahrnuta do novely zákona 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí a v Národní strategii ochrany práv dětí.

8. Meziřesortní koordinační skupina pokračovala v plnění svých aktivit směřujících ke sjednocení systému péče o ohrožené děti v roce 2011 a v září 2011 převzala i úkol koordinace Systému včasné intervence.

⁸ Terapeutické komunity, Kontaktní centra, Služby následné péče, Azylové domy, Domy na půl cesty, Noclehárny, Terénní programy. Nízkoprahová denní centra, Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.

9. MPSV připravuje nový Národní akční plán na období 2012 – 2015, který bude v rámci Strategie předložen do vlády v březnu 2012.

10. Byla připravena a 14. prosince 2011 byla vládou schválena novela zákona č. 359/1999 Sb. (úprava činnosti OSPOD – individuální plán práce, multidisciplinární tým; standardy pro OSPODy, pověřené osoby, ZDVOP).

11. Průběžně byly plněny úkoly stanovené v Národním akčním plánu k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti na období 2009 -2011. Závěrečná zpráva o plnění Národního plánu byla předložena vládě ČR v prosinci 2011 a vláda ji vzala na vědomí usnesením č. 11 ze dne 4. ledna 2012.

12. V roce 2011 vypracovalo MPSV základní principy Národní strategie péče o ohrožené děti, které byly schváleny usnesením vlády ČR č. 816 ze dne 9. listopadu 2011.

V. MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI

1. V roce 2011 se podařilo stabilizovat výsledky dosažené v letech 2008 – 2010 v oblastech zacházení s mladistvými a mladými vězni, rozšiřování diferencovaného výkonu trestu odnětí svobody ve specializovaných odděleních, resocializace programů přípravy odsouzených na propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, zaměstnávání a vzdělávání odsouzených.

2. Byl vytvořen elektronický program nástroje SARPO schopný pracovat v síťové verzi on-line. Kvůli nejasnostem ohledně sbírání a ukládání dat z opisů z evidence Rejstříku trestů (přístup Vězeňské služby ČR k nim umožnil zákon č. 357/2011 Sb. vyhlášený 2. prosince 2011) zatím nemohlo být vyřešeno jejich následné zpracování, od kterého se odvíjí další harmonogram prací. Příprava koordinovaného zavedení do všech věznic bude pokračovat v roce 2012.

3. Standardizovaný program 3Z „Zastav se, Zamysli se, Změň se“ zaměřený na statisticky nejrozšířenější vězeňskou populaci (dospělí muži 25 – 40 let, 2 – 3 ve výkonu trestu odnětí svobody za převážně majetkovou činnost) byl 2 x ročně realizován ve 12 věznicích. Nepodařilo se ho realizovat ve věznici Kuřim (lektor na mateřské dovolené) a věznici Znojmo (stavební úpravy ve věznici). Nově je připravena realizace programu ve věznici Plzeň. Bylo vybráno a vyškoleno dalších 12 lektorů pro vedení programu.

4. Na základě vyhodnocení byl dvakrát ve Věznici Všehrdy realizován program pro mladistvé pachatele TP 21 JUNIOR. Možnosti rozšíření programu byly posuzovány, o využití programu v zacházení s mladými dospělými odsouzenými nebylo vzhledem ke specifitě programu a současným omezeným podmínkám rozhodnuto.

5. Ve dvou věznicích (Odolov a Pardubice) byl realizován edukačně – rekvalifikační program pro pachatele dopravních nehod vytvořený Centrem dopravního výzkumu.

6. Program GREPP 1 byl realizován dvakrát ve věznicích Nové Sedlo a Heřmanice. Program je zaměřen pro práci s pachateli, kteří byli odsouzeni za trestné činy násilí na dětech (týrání dětí, komerční sexuální zneužívání dětí i sexuální zneužívání dětí bez komerčního aspektu).

Na základě pilotního odzkoušení a vyhodnocení navazujícího programu GREPP 2 ve věznici Heřmanice byl program GREPP 2 zařazen mezi standardizované programy.

7. Pilotní projekt „Vytvoření a ověření funkčnosti nového modelu dlouhodobého zacházení s kategorií doživotně odsouzených vězňů, orientovaného na snižování jejich nebezpečnosti“ byl realizován ve věznicích Valdice, Mírov a Karviná. V souvislosti s vyhodnocením pilotáže bylo rozhodnuto o tom, že v roce 2012 budou v těchto věznicích realizovány aktivity programu zacházení nastavené tak, aby došlo ke sjednocení modelu zacházení s kategorií doživotně odsouzených vězňů a program mohl být v roce 2013 standardizován.

8. Pokračovala realizace vzdělávacích seminářů Probační a mediační služby ČR (dále jen „PMS“) s názvem „Práce s riziky“. V průběhu roku 2011 bylo proškolen 44 úředníků a asistentů služby, kteří prostřednictvím specifického 4denního tréninku získali základní teoretické znalosti a praktické dovednosti potřebné pro strukturované hodnocení rizik pachatelů, se kterými pracují. Tímto způsobem bylo dosaženo toho, že na každém středisku PMS je vyškolen min. 1 úředník/asistent, který má osvojenou dovednost strukturovaným a standardizovaným způsobem hodnotit rizika pachatelů a tato rizika následně minimalizovat v průběhu dohledu. Na trénink budou v lednu 2012 navazovat kasuistické semináře, které ověří, jak jsou vyškolení pracovníci PMS schopni používat osvojenou dovednost ve své vlastní případové praxi.

V listopadu 2011 byla na základě zkušeností získaných z proběhlých vzdělávacích aktivit upravena obsahová náplň tréninku „Práce s riziky“, který tak získal svoji finální podobu. PMS ČR na základě průběžného plnění tohoto úkolu disponuje nejen vlastním tréninkovým manuálem pro školení svých pracovníků v oblasti hodnocení rizik, ale i vlastním lektorským týmem, který bude moci pokračovat v dalším proškolení pracovníků PMS v roce 2012.

V rámci procesu implementace nástroje SARPO do odborné praxe PMS byla v roce 2011 pozornost primárně zaměřena na vzdělávání pracovníků, což je de facto nezbytný přípravný krok pro zavedení nástroje SARPO do praxe PMS. Implementace nástroje SARPO z pohledu technického zajištění bude podle finančních možností probíhat v následujícím období.

9. PMS pokračovala ve spolupráci se subjekty realizujícími probační a resocializační programy pro pachatele trestných činů a bylo podporováno jejich rozšiřování do širší praxe. Konkrétně se jednalo o programy:

- Program Mentor je jeden z programů, jehož cílem je snížit riziko recidivy a sociálního vyloučení u pachatelů – příslušníků romského etnika, kteří jsou v evidenci PMS ČR v souvislosti s výkonem alternativního trestu. Cílem je posílit motivaci těchto pachatelů, aby dodrželi podmínky alternativního trestu/opatření a vykonali ho. V roce 2011 spolupráce PMS s programem Mentor fungovala v jihočeském, severočeském, severomoravském, středočeském, východočeském a západočeském soudním kraji. V programu bylo zapojeno 60 mentorů, kteří poskytli pomoc celkem 260 klientům. PMS s poskytovatelem programu Mentor (Sdružení pro probaci a mediaci v justici, SPJ, o.s.) úzce spolupracovala, z praxe vyplývá, že v 95% případech byla spolupráce s programem iniciována prostřednictvím PMS.
- V průběhu roku 2011 byla PMS ČR společně s VS ČR partnerem dalšího projektu realizovaného SPJ, o.s. pod názvem „Reintegrační program Plus“ (dále jen RPP; projektové období trvá od 1.7. 2010 do 31.8.2012). Tento projekt přímo navazuje na projekt Šance, který byl realizován SPJ již v minulosti a ve kterém byla PMS ČR a VS ČR také projektovým partnerem. Projekt RPP byl v průběhu roku 2011 realizován ve středočeském soudním kraji a dále v ústeckém kraji. Hlavním cílem projektu je zvýšit šanci na sociální a ekonomickou (re)integraci osob navracejících

se z výkonu trestu odnětí svobody. V rámci projektu byly realizovány tyto služby: motivační program Získej zaměstnání, dluhové poradenství a mentoring. V období od 1.1. do 31.7.2011 služeb projektu využilo celkem 1 119 klientů; z tohoto počtu probíhala spolupráce s 546 pachateli ještě v době výkonu jejich trestu ve věznici, 573 pachatelům byla některá ze služeb poskytnuta až po propuštění na svobodu. Celkem 314 podnětů ke spolupráci vzešlo z iniciativy PMS.

- V roce 2011 byl program Právo pro každý den v rámci praxe soudnictví nad mládeží nejrozšířenějším akreditovaným probačním programem pro mladistvé pachatele v ČR. Poskytování tohoto probačního programu bylo sice zprostředkováno řadou neziskových organizací, ale metodicky je program sjednocován a supervidován organizací Partners Czech, o.p.s, která program vytvořila a předložila k akreditaci. Program byl v roce 2011 realizován v těchto soudních okresech: Ostrava, Bruntál, Vsetín, Olomouc, Brno, Ústí nad Orlicí, Třebíč, Náchod, Hradec Králové, Liberec, Praha-východ, Praha-západ, Pelhřimov, Tábor, Jindřichův Hradec, České Budějovice, Český Krumlov, Strakonice, Písek, Rokycany, Klatovy, Plzeň a Děčín.
- Učební program je druhým nejrozšířenějším akreditovaným probačním programem v rámci ČR. Program byl ze strany SPJ v průběhu roku 2011 realizován v pěti soudních krajích ČR. Konkrétně byl program poskytován v okrese Benešov, Beroun, České Budějovice, Děčín, Karlovy Vary, Liberec, Teplice, Praha.
- Program Beta je specializovaným terapeutickým programem, který je určen podmíněně propuštěným pachatelům s místem pobytu v Praze. Program je jednou z aktivit zajišťovaných Centrem sociálních služeb Praha. Spolupráce PMS s tímto programem patří také k dlouhodobějším aktivitám PMS ČR a proto spolupráce s programem probíhala na úrovni projednávání jednotlivých případů i v roce 2011.

10. Pokračovala meziresortní jednání za účelem získání podpory pro přípravu legislativních změn v oblasti řešení sanace dluhů. Dne 4. května 2011 proběhlo meziresortní zasedání, v rámci něhož byla ustanovena Aliance proti dluhům (dále jen „APD“). Od tohoto okamžiku probíhaly pravidelné schůzky organizačního výboru APD a také setkání širší skupiny zástupců zainteresovaných institucí, kteří se dluhové problematice v rámci svých agend věnují. V rámci těchto aktivit v průběhu roku 2011 byly diskutovány záměry a cíle činnosti APD a byl vytvořen návrh prohlášení APD, včetně stanovení 10 programových bodů činnosti Aliance.

Dne 21. září 2011 bylo prohlášení APD představeno na širším otevřeném fóru. Po vypořádání připomínek bylo dne 2.12.2011 prohlášení rozesláno všem účastníkům pracovních jednání APD s žádostí o vyjádření podpory a rozdělení členů APD do několika odborných sekcí vznikající pracovní skupiny. Pracovní skupina byla rozdělena do sekcí:

- Finanční vzdělávání
- Spotřebitelské úvěry
- Programy oddlužení
- Vymáhání pohledávek

V únoru 2011 PMS zahájila realizaci aktivit projektu česko - švýcarské spolupráce s názvem „Rozvoj probačních a resocializačních programů – posílení prevence a ochrany společnosti před opakováním trestné činnosti“. Projekt je ve svém obsahu zaměřen i na řešení problematiky sanace dluhů (projektové období bude trvat až do konce roku 2015). Prostřednictvím přítomnosti odborného poradce v rámci projektu (zástupce organizace VEBO - Sdružení pro rozvoj probačních služeb ve střední a východní Evropě) PMS využívala zahraničních zkušeností z oblasti možností řešení zadluženosti pachatelů navracejících se z vězení na svobodu.

11. Ve spolupráci s Vězeňskou službou ČR a Českým helsinským výborem pokračovala realizace projektu Komise pro podmíněné propuštění (dále jen „Komise pro PP“) ve třech pilotních regionech ČR (Opava, Praha Ruzyně, Stráž pod Ralskem). Ve věznicích byla

realizována parolová slyšení a po jejich proběhnutí byla zpracována Stanoviska Komise pro PP pro účely soudního rozhodnutí o podmíněném propuštění. V rámci projektu proběhlo kvantitativní vyhodnocení případů zařazených do projektu a také vyhodnocení toho, jak se podmíněně propuštění, jejichž případy byly v projektu projednávány, osvědčují ve zkušební době. Celkem bylo k říjnu 2011 do projednávání v rámci projektu zařazeno 43 případů odsouzených – žadatelů o podmíněné propuštění; z toho v 18 případech bylo soudem následně rozhodnuto o jejich podmíněném propuštění a zároveň nad nimi byl stanoven dohled PMS.

Ve druhé polovině roku 2011 PMS ČR ve spolupráci s VS ČR projednávala možnosti dalšího pokračování činnosti Komise pro PP a připravovala systém jejich práce prostřednictvím individuálního projektu, jež bude předložen MPSV v rámci výzvy OP LZZ v lednu 2013.

12. Od ledna 2011 PMS ve spolupráci s Asociací občanských poraden (dále jen „AOP“) zahájila realizaci projektu Criminal Justice s názvem „Restorativní justice – Podpora a poradenství obětem trestných činů“ a od září 2011 ve stejném partnerství také další projekt s názvem „Specializované komplexní poradenství obětem trestných činů“. Oba projekty rozvíjejí dlouhodobou a úspěšnou spolupráci mezi oběma organizacemi, která se datuje od roku 2006.

V rámci prvního z uvedených projektů (projektové období trvá od 1.1.2011 do 31.12. 2012), jež je podporován Evropskou komisí, došlo k rozšíření již existujícího programu komplexního poradenství pro oběti trestných činů do 10 nových lokalit (Praha, Jihlava, Písek, Uherské Hradiště, Ostrava, Hradec Králové, Mladá Boleslav, Valašské Meziříčí, Opava, Havířov). V rámci tohoto projektu byla v Hradci Králové a Opavě vytvořena nová pozice koordinátora služeb pro oběti trestných činů, jež je inspirována britskou praxí „victim liaison officer“. Koordinátoři již v průběhu roku 2011 po svém vyškolení zahájili síťování služeb, které jsou v dané lokalitě obětem trestných činů nabízeny jak státními, tak i nestátními neziskovými organizacemi, mapovali potenciální rizika pro oběti trestné činnosti a zprostředkovávali informace o možnostech práce s oběťmi trestných činů. V rámci realizace projektu PMS spolupracovala s britskými poradkyněmi z organizace London Probation Trust, která je partnerem projektu.

Druhý z uvedených projektů – „Specializované komplexní poradenství obětem trestných činů“ - prakticky umožnil pokračování poskytování programu komplexního poradenství pro oběti trestných činů v lokalitách, kde již v minulosti bylo poradenství obětem ze strany PMS a AOP poskytováno (okresy: Nymburk, Brno, Třebíč, Rokycany, České Budějovice, Frýdek–Místek, Most, Náchod, Pardubice, Zlín). Tento projekt je podpořen z rozpočtu Ministerstva spravedlnosti ČR.

13. Drogové testování bylo v průběhu roku 2011 rozšířeno na všechna střediska PMS. V současné době mají pracovníci na všech střediscích k dispozici testovací zařízení, prostřednictvím kterých u pachatelů kontrolují plnění přiměřené povinnosti nebo omezení zdržet se zneužívání alkoholových a jiných návykových látek. Celoplošné zavedení drogového testování v rámci PMS přispělo ke zkvalitnění případové práce úředníků a asistentů s pachateli zneužívajícími návykové a psychotropní látky a bylo vyhodnoceno jako účinné doplnění již zavedených způsobů práce s pachateli. PMS má pro případ potřeby vytvořen systém ověření výsledků testů, jež byly provedeny na střediscích PMS, a to ve spolupráci se zdravotnickými zařízení v jednotlivých soudních krajích, která v případě zpochybnění výsledku testu provádí kontrolní vyhodnocení odebraného vzorku. Zpochybnění výsledku slinných či močových testů prováděných na středisku bylo v průběhu roku 2011 PMS zaznamenáno jen výjimečně. Na úrovni jednotlivých soudních krajů byl projekt drogového testování koordinován prostřednictvím pověřeného pracovníka PMS, na národní úrovni byl projekt řízen pracovníkem ředitelství. Pro práci s drogovými a alkoholovými testy byli pracovníci středisek proškoleni. Používání testerů bylo metodicky ošetřeno a podrobněji rozpracováno v národních metodických standardech PMS pro oblast probačních činností.

14. PMS se v průběhu roku 2011 podílela na dalším zajištění činnosti Týmů pro mládež, které působí jednak jako součást Systému včasné intervence (dále jen „SVI“), nebo i samostatně v okresech, kde SVI prozatím není zřízen. Činnost týmů je inspirována dobrou praxí tzv. Youth Offending Teams, které jsou součástí systému justice nad mládeží zavedeného ve Velké Británii.

Na začátku roku 2011 PMS zpracovala analýzu, ze které vyplývá, že práce těchto týmů je stále obsahově nejednotná a z hlediska rozsahu a intenzity svých aktivit nevyvážená. Rozdíly vyplývají z možnosti stávajících členů týmů věnovat se řízení týmu a koordinaci jednotlivých aktivit. V průběhu roku 2011 PMS na základě žádosti MPSV spolupracovala při přípravě návrhu metodických standardů pro činnost orgánů sociálně právní ochrany dětí, a to právě v souvislosti s řešením způsobu zapojení Týmů pro mládež (standards byly zpracovávány v rámci přípravy praxe na změny, které by měla zavést projednávaná novela zákona č. 359/99 Sb. o sociálně právní ochraně dětí).

V průběhu roku 2011 PMS ve spolupráci s MV ČR a MPSV ČR připravovala obsahovou podobu individuálního projektu PMS s názvem „Rozvoj probačních programů a programů restorativní justice pro mladistvé pachatele trestných činů“, který bude předložen v rámci výzvy č. 73 OP LZZ do 30.1.2012 (realizace projektových aktivit je plánována na období březen 2012 až únor 2015). V rámci tohoto projektu bude podpořen i další rozvoj Týmů pro mládež.

15. Praxe PMS v oblasti přípravy podmínek pro uložení trestu domácího vězení a zajištění výkonu tohoto trestu byla v průběhu roku 2011 monitorována v měsíčních intervalech a její stav byl vyhodnocen na obou zasedáních členů Rady pro probaci a mediaci (jaro a podzim 2011). Od ledna do října 2011 v rámci PMS probíhala příprava na zavedení systému monitoringu odborné praxe PMS, který zahrnuje jak kvantitativní, tak i kvalitativní monitoring případové praxe, včetně oblasti trestu domácího vězení. Do praxe PMS byl systém monitoringu zaveden v listopadu 2011 a od té doby je realizován na všech třech řídicích úrovních (okresní, krajské, národní). Jeho rozsah a obsah je upraven Pokynem ředitele č. 5/2011. V červnu 2011 byla analyzována aktuální situace PMS v oblasti projednávaných případů závažné (násilné) trestné činnosti, kterým PMS věnovala na základě Pokynu ředitele č. 2/2010 zvláštní pozornost. S ohledem na stále vysoký počet případů, které PMS projednávala v roce 2011 v souvislosti se zvláště závažnými trestnými činy (celkem bylo evidováno 3 443, z toho se ve 13% případů jedná o pachatele odsouzené jako mladiství), v druhé polovině roku 2011 probíhala školení úředníků a asistentů PMS v oblasti práce s riziky pachatelů, a to zejména těch pracovníků, kteří pracují s pachateli odsouzenými za zvláště závažné (násilné) trestné činy.

16. V rámci realizace Systému dalšího vzdělávání (dále jen „SDV“) proběhly v roce 2011 čtyři vzdělávací akce zaměřené na rozvoj dovedností pracovníků PMS strukturované vyhodnotit a zejména v rámci výkonu probačních a parolových aktivit také následně zpracovat rizika pachatelů vykonávajících alternativní tresty. V rámci těchto seminářů s názvem „Práce s riziky“ bylo proškolen celkem 44 pracovníků PMS. Semináře byly lektorsky zajištěny zkušenými pracovníky PMS. V rámci SDV bude školení našich pracovníků v této oblasti pokračovat v lednu 2012, kdy frekventanti budou prezentovat svoji vlastní případovou praxi s využitím poznatků získaných na školení. Školení proběhla také v souladu s prioritou PMS zaměřit se na zkvalitnění odborné práce s pachateli odsouzenými za závažné trestné činy.

V rámci SDV byla dále realizována vzdělávací akce pro úředníky PMS - specialisty na práci s mládeží. Bylo proškolen 62 specialistů na práci s mládeží, a to v rámci 4 třídních seminářů. Tyto semináře byly tematicky zaměřeny na rozvoj dovedností specialistů potřebných pro práci s rodinou mladistvého pachatele, komunikaci s mladistvým a jeho rodiči a spolupráci PMS se školou, vč. probrání tématu šikany. Při realizaci vzdělávání lektori z řad

zkušených pracovníků PMS úzce spolupracovali s externími lektory – odborníky na práci s rodinou, videotrénink interakcí a postup při řešení projevů šikany.

Školení PMS zaměřená na práci s obětí probíhala v rámci roku 2011 jako součást realizace projektu „Restorativní justice – podpora a poradenství obětem trestných činů“. V rámci této vzdělávací aktivity bylo realizováno základní proškolení poradců (36 zástupců ze středisek PMS a občanských poraden). Témata školení byla: právní minimum, úvod do práce s obětí v kontextu restorativní justice, způsoby řešení dopadů trestného činu na oběť. Na základní proškolení pak navázalo další školení, kterého se zúčastnilo 29 poradců.

Školení s názvem „Rozvoj odborných kompetencí při práci s oběťmi trestných činů“, nabízela již specifitější témata (práce s oběťmi sexuálně motivovaných trestných činů, vč. postupů zpracování zármutku, práce s obětí stalkingu nebo domácího násilí). V oblasti rozvoje dovedností pracovníků PMS potřebných pro spolupráci s oběťmi trestných činů se dále uskutečnilo školení vedené britským expertem z partnerské organizace London Probation Trust, zaměřené na témata: jak při práci s oběťmi spolupracovat s ostatními zainteresovanými organizacemi, tj. jak uplatnit multidisciplinární přístup při práci. Školení se zúčastnily koordinátorky služeb pro oběti trestných činů, které začaly v průběhu roku 2011 pracovat v Hradci Králové a Havířově, koordinátorky projektu „RJ – podpora a poradenství obětem trestných činů“ a poradkyně pro oběti působící v regionu Hradec Králové. V průběhu roku 2011 dále probíhala supervizní a intervizní setkání poradců rozebírající zkušenosti pracovníků PMS a AOP v oblasti spolupráce s oběťmi trestných činů.

17. Pokračovala realizaci následujících výzkumných úkolů:

- **Role stávajících preventivních opatření a stávajícího právního rámce v předcházení kriminalitě, resp. recidivě kriminálního chování u dětí a mladistvých.** Úkol byl řešen se zaměřením na čtyři základní okruhy: Zjištění metod a programů úspěšné preventivní práce, Subjektivní a objektivní důvody selhání primární a sekundární prevence v životě mladých lidí, Užití zákona č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže v justiční praxi, Faktický dopad aplikace zákona 218/2003 Sb. na mladistvého. Byl proveden rozsáhlý sběr empirického materiálu, výsledná monografie byla publikována v lednu 2012. Výsledky výzkumu budou využitelné v metodice tvorby a realizace preventivních programů a při úpravách relevantní legislativy, zejména ve vztahu k mladistvým.
- **Probační a mediační činnost podle zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.** Úkol byl dokončen k 30.9.2011. Po dohodě s PMS byl úkol specificky zaměřen na probační programy na mladistvé. Byla zpracována teoretická část, provedeno terénní šetření a publikována monografie. K výsledkům budou dále publikovány články v odborném tisku, informace bude přednesena na jednání RVPPK a bude uspořádán seminář ve spolupráci s PMS. Výsledky výzkumu budou promítnuty do tvorby a poskytování probačních programů a do stávající aplikační praxe.
- **Analýza trendů kriminality a vývoje latentní kriminality.** Úkol byl splněn. V průběhu let 2008-2011 byla každoročně zpracována analýza trendů registrované kriminality v ČR a byla provedena viktimologická sonda ke zjištění rozsahu latentní kriminality. Každý rok byla k výsledkům publikována studie, informace byly pravidelně prezentovány na jednání RVPPK. Výsledky analýzy jsou uplatňovány při formulování úprav sankční politiky a hodnocení vývoje bezpečnostní situace v ČR.

18. V rozpočtu Ministerstva spravedlnosti na rok 2011 bylo vyčleněno na realizaci úkolů prevence 4 460 000 Kč.

VI. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ

1. V rámci snižování úmrtnosti a zdravotního postižení způsobeného nehodami a násilím páchaným na ohrožených skupinách obyvatelstva pokračovalo Ministerstvo zdravotnictví (dále jen „MZ“) v plnění úkolů vyplývajících ze „Zprávy o plnění úkolů vyplývajících z Národního akčního plánu prevence dětských úrazů na léta 2007-2017 za období let 2007-2009 a návrhu úkolů na nejbližší další období“ (usnesení vlády č. 549)“

- Pokračoval pilotní sběr úrazových dat v rámci projektu FN Brno (Národní registr dětských úrazů). FN Brno bude pokračovat v pilotním sběru úrazových dat v rámci projektu podporovaného z EF/udržitelnost do roku 2013.
- Národní registr úrazů byl zakotven v zákoně o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování.
- Pro období 2010/2011 byla mezi MZ a WHO/EURO uzavřena „BCA smlouva (Biennial Collaborative Agreement)“. Jednou z priorit této smlouvy je i prevence dětských úrazů a prevence násilí na dětech. Aktivita byla zaměřena na edukaci odborníků v oblasti prevence úrazů, násilí a podpory bezpečnosti dle metodiky WHO.
- Dne 31.5.2011 bylo ve FN Motol ustaveno Národní koordinační centrum pro prevenci úrazů, násilí a podpory bezpečnosti pro děti. Mezi priority tohoto centra patří analýza úrazových dat, vytvoření sítě spolupracujících pracovišť a informovanost a edukace odborníků i široké veřejnosti v dané oblasti.

2. Ministerstvo zdravotnictví pokračovalo v roce 2011 v plnění úkolů vyplývajících z Národní strategie prevence násilí na dětech pro období 2008 – 2018, a to prostřednictvím činnosti Pracovní skupiny MZ pro prevenci násilí na dětech, která byla ustavena v roce 2008.

3. Vzhledem k tomu, že stále existují některé nedostatky v problematice práv dětí při poskytování zdravotní péče a v rámci zákona o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování připravil resort zdravotnictví **v rámci plnění úkolu uplatňování práv dítěte v připravované legislativě a dohled nad jejich dodržováním** řadu legislativních změn, které mimo jiné posílily práva dětských pacientů. Cílem těchto změn byla maximální implementace Úmluvy o právech dítěte a Charty práv hospitalizovaných dětí.

4. Resort se podílel na **péči o děti bez rodinného zázemí a děti ohrožené** a podporuje vznik a činnost dětských center a jejich legislativní zakotvení. V roce 2011 pokračoval proces postupné transformace kojeneckých ústavů a dětských domovů do 3 let věku v zařízení typu dětských center (dále jen „DC“). Cílem DC je zajistit všeobecnou dostupnost komplexní, interdisciplinární a koordinované péče zaměřené na poskytování zejména péče ambulantní pro všechny ohrožené děti. Se vznikem DC se předpokládá významné snížení počtu dětí pobývajících v ústavní péči. V zákoně o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování je nově řešena problematika těchto zařízení (dětských domovů do 3 let věku). Problematika DC bude blíže specifikována novelou zákona o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování.

5. **V rámci dotačních programů** („Prevence kriminality“, „Péče o děti a dorost“, „Národní program zdraví - projekty podpory zdraví“, „Program grantové podpory MZ“) MZ dle finančních možností a vyhlášených priorit každoročně podporuje problematiku zaměřenou na bezpečné prostředí pro děti – bez úrazů a násilí a zdravý životní styl dětí a mladistvých. MZ v roce 2011 plnilo úkol týkající se podpory zdravých životních podmínek mimo jiné v rámci dlouhodobého naplňování strategického dokumentu Zdraví 21 - cíle 13 „Zdravé místní životní podmínky“. MZ průběžně v daném období spolupracovalo s řadou NNO, které se angažují v oblasti podpory vytváření zdravých životních podmínek (např. Národní síť zdravých měst, Národní síť podpory zdraví), a to buď přímo nebo prostřednictvím krajských hygienických stanic či Státního zdravotního ústavu v Praze. Dále byla tato aktivita

naplňována realizací celostátních projektů komunitního typu „Škola podporující zdraví“ a „Mateřská škola podporující zdraví“.

6. MZ v roce 2011 pokračovalo v podporování vzdělávání zdravotnických pracovníků v oblasti péče o děti a dorost a v procesu vydávání příslušných standardních postupů ve Věstníku MZ.

- V rámci plnění BCA (Biennial Collaborative Agreement) smlouvy o spolupráci uzavřené mezi MZ a WHO pro rok 2010/2011 byl vytvořen manuál základního vzdělávacího programu pro prevenci dětských úrazů a násilí na dětech. Tento manuál byl vytvořen na základě WHO TEACH VIP users' manual pro potřeby ČR. Vzdělávací program byl ověřen v praxi v rámci kurzu, který se konal na LF3 UK ve dnech 21.-22.6.2011. Vzdělávací program je určen pro odbornou veřejnost v oblasti zdravotnictví i mimo tuto oblast. Na základní vzdělávací program bude navazovat speciální vzdělávací program dle WHO TEACH VIP, který bude připraven v roce 2012/2013.
- V rámci dotačního programu „Péče o děti a dorost“ byl podpořen projekt Aktualizace Manuálu drogové prevence v praxi praktického lékaře pro děti a dorost a regionální školení ve screeningu a krátké intervenci. Cílem tohoto projektu je zvýšení úrovně znalostí zdravotníků v oblasti provádění krátkých intervencí v oblasti prevence užívání návykových látek, vydání praktického manuálu pro rozpoznání problémového užívání návykových látek u dětí a dorostu v praxi praktického lékaře pro děti a dorost.

7. V rámci dotačního programu „Národní program zdraví – projekty podpory zdraví“ podpořilo Ministerstvo zdravotnictví v roce 2011 projekty a aktivity spojené s výchovou ke zdraví a podporou zdravého životního stylu bez drog, tabákových výrobků a alkoholu a také aktivity spojené s podporou zdravotní péče o pacienty s problémem s návykovými látkami. Dominantní cílovou skupinou u těchto realizovaných projektů byly děti a mládež.

V rámci dotačního programu „Protidrogová politika MZ“ byly podporovány projekty zaměřené na léčbu užívání návykových látek včetně alkoholu a tabáku, přednostně byly podporovány projekty zaměřené na děti a dospívající.

8. Ministerstvo zdravotnictví poskytlo v roce 2011 dotace na projekty na realizaci úkolů prevence kriminality v rámci Programu péče o děti a dorost, Programu prevence kriminality a Národního programu zdraví ve výši 1 830 070 Kč.

VI. MINISTERSTVO OBRANY

1. Ministerstvo obrany (dále jen „MO“) pokračovalo v realizaci úkolů prevence kriminality stanovených resortní Koncepcí prevence sociálně nežádoucích jevů na období let 2010 až 2014 (dále jen „Koncepce prevence SNJ“) a RMO č. 53/2010 Věstníku MO. Koordinace úkolů prevence kriminality byla zabezpečena Resortní komisí pro prevenci SNJ, kterou řídí náměstek ministra obrany pro personalistiku. U vojenských útvarů a zařízení bylo realizováno celkem 149 projektů zaměřených do oblasti prevence kriminality.

2. Ředitelstvím personální podpory byla průběžně poskytována metodická pomoc vojenským útvarům a zařízením při vlastní realizaci projektů prevence kriminality, zaměřených na cílové skupiny osob s vyšší mírou rizikového chování a při tvorbě projektů na rok 2012.

3. Centrálním způsobem byl v resortu obrany zabezpečen „Projekt vzdělávání v oblasti prevence kriminality“, který připravilo Ředitelství personální podpory v součinnosti s vybranými vedoucími zaměstnanci vojenských útvarů a zařízení. Na zabezpečení

vzdělávacích aktivit projektu se podíleli resortní i mimoresortní lektori. V rámci 22 přednáškových cyklů byli ve vybrané tematice proškoleni zaměstnanci vybraných útvarů, předsedové komisí pro prevenci sociálně nežádoucích jevů a metodici prevence. Mezi témata byla zařazena např. také problematika finanční gramotnosti.

4. Sledování účelnosti a efektivnosti finančních prostředků bylo zabezpečeno jednotlivými stanovenými gestory prevence (Velitelství společných sil, Velitelství sil podpory, Vojenská policie, Vojenské zpravodajství a Ředitelství personální podpory). Celková analýza čerpání prostředků na „Program prevence kriminality“ bude předložena a projednána Resortní komisí pro prevenci sociálně nežádoucích jevů v měsíci únoru 2012.

5. V průběhu roku 2011 byly průběžně plněny úkoly a opatření Aktualizovaného resortního protikorupčního programu. Vyhodnocení uvedené oblasti za rok 2011, které bylo zpracováno v lednu 2012, obsahuje zhodnocení úrovně plnění úkolů, opatření a jejich účinnost. Otázky boje proti korupci, týkající se resortu obrany, jsou dlouhodobě prezentovány na internetových a intranetových stránkách MO.

6. Inspekci ministra obrany (dále jen „IMO“) byla po celý rok 2011 provozována schránka elektronické pošty pro podávání podnětů na podezření z možného korupčního jednání. Rutinním způsobem bylo a je pracováno s podáními zaslanými do schránky elektronické pošty korupce@army.cz. Ve všech případech bylo ředitelem IMO rozhodnuto podání nějakým způsobem řešit nebo sledovat. V některých případech provedla šetření nebo kontrolu sama IMO. Některá podání byla postoupena k vyřízení vedoucím zaměstnancům organizačních celků MO, do jejichž věcné působnosti náleží jejich vyřízení. Dle informací zástupce provozovatele veřejně přístupné protikorupční linky č. 199 bylo v roce 2011 učiněno 7 podání směřující k resortu MO. Tři se týkala veřejných zakázek, jedno nakládání s majetkem a tři jsou zařazena pod položkou jiné.

7. Kontrolní činnosti, šetření stížností a podání, s důrazem na korupční rizika, je IMO věnována průběžná pozornost. IMO prošetřila v roce 2011 celkem 27 podání a kontrol týkajících se problematiky ochrany lidských práv. V oblasti prevence sociálně nežádoucích jevů provedla IMO 6 kontrol. V průběhu kontrolních činností nebyly zjištěny skutečnosti které by svědčily o tom, že byl spáchán trestný čin. Do všech kontrol bylo standardně zahrnuto vyhodnocení přijetí opatření k boji s korupcí.

8. S využitím webových stránek IMO na Intranetu MO byly průběžně zveřejňovány metodické a informační materiály zpracované IMO k problematice boje proti korupci. Průběžně byla prováděna aktualizace resortních intranetových stránek „Prevence sociálně nežádoucích jevů.“

9. V rámci odborných zaměstnání osob zabývajících se problematikou prevence sociálně nežádoucích jevů, včetně boje s korupcí, kriminalitou a ochranou lidských práv, uskutečnili pracovníci IMO 4 přednášky.

Na realizaci odborného vzdělávání zaměstnanců MO se také podíleli lektori Vojenské policie, kteří zabezpečili 56 přednášek pro cca 1100 příslušníků resortu MO. Prioritně byla věnována pozornost oblasti zneužívání OPL a extremismu. Vojenská policie se dále podílela na přípravě a vzdělávání jednotek, které byly vysílány do zahraničních operací. Další přednášky v rámci prevence zabezpečilo Ředitelství personální podpory s využitím vnitroresortních a mimoresortních zdrojů.

10. Celoresortní seminář k ochraně lidských práv nebyl v roce 2011 realizován z důvodu plnění zvýšeného množství operativních kontrolních úkolů, šetření stížností a zabezpečení přípravy strategického dokumentu MO – Bílá kniha o obraně. Ke změně plánované činnosti došlo v souvislosti se zahájením projektu „Efektivní vnitřní kontrola v resortu MO“ s podporou

EU, jehož součástí je klíčová aktivita „vzdělávání kontrolních pracovníků“, která proběhne na Univerzitě obrany Brno jako pilotní projekt až v roce 2012.

11. Vojenská policie svojí profesionální činností (preventivní a represivní) průběžně zabezpečovala odhalování, předcházení a šetření protiprávních jednání (trestných činů, přestupků). Důraz byl položen na prověřování podezření ze spáchání protiprávního jednání závažné hospodářské a majetkové kriminality. V rámci omezování příležitostí k páčání trestné činnosti s cílem zvyšování rizika pro pachatele, že bude dopaden, byla využívána i opatření situační prevence, která byla realizována Vojenskou policií v součinnosti s velitelskými orgány, odpovědnými za organizační, režimová, ekonomická a technická opatření, jejichž cílem je ztěžovat podmínky pro páčání kriminality.

12. Interní softwarová aplikace „Prevence Vojenské policie“ byla využívána ke sledování a vyhodnocování ukazatelů vývoje bezpečnostní situace u policejně zabezpečovaných útvarů a zařízení. Informační systém Vojenské policie byl průběžně vyhodnocován, jeho údaje byly pravidelně aktualizovány a operativně doplňovány. V roce 2011 probíhala implementace evidence dopravně pořádkové služby do jednotného informačního systému.

13. Vojenská policie spolupracovala s mimoresortními orgány zabývajícími se danou problematikou, zejména s orgány Policie ČR, obecní policií a Celní správou, Vězeňskou službou, obecními a městskými úřady zejména v místě dislokovaných vojenských posádek a dle nastavených kritérií bude pokračovat i v dalším období. Pověřené policejní orgány Vojenské policie i v tomto hodnoceném období spolupracovaly se specializovanými součástmi Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR, spolupráce bude pokračovat i nadále. V rámci resortu obrany spolupracovala Vojenská policie zejména s orgány Vojenského zpravodajství.

14. Vojenská policie prováděla kontrolní činnost, jak na vyžádání velitelských orgánů, tak na základě vlastní působnosti v souladu se zákonem 124/1992 Sb. a zákonem 379/2005 Sb. V roce 2011 bylo provedeno cca 500 kontrol, z toho 85 na vyžádání velitelských orgánů. Při těchto akcích bylo zkontrolováno téměř 2 500 vojáků. Četnost provádění těchto kontrol má pozitivní účinek na příslušníky resortu a počet pozitivních záchytů se dlouhodobě snižuje. V rámci plnění tohoto úkolu bylo Vojenskou policií zakoupeno cca 450 ks testerů k orientačnímu zjišťování požití OPL, které budou využity v dalším období.

15. Na Program prevence kriminality v roce 2011 byly v rozpočtu MO vyčleněny finanční prostředky ve výši 6 003 000,- Kč.

VI. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

V rámci podprogramu **Podpora výstavby podporovaných bytů**, sloužících k poskytování sociálního bydlení pro osoby, které mají ztížený přístup k bydlení v důsledku zvláštních potřeb vyplývajících z jejich nepříznivé sociální situace, byla poskytována dotace na podporu výstavby vstupních bytů.

Pro rok 2011 byly v rámci podprogramu Podpora výstavby podporovaných bytů schváleny dotace na výstavbu 228 podporovaných bytů v celkové výši 124 237 000 Kč.

